Тыднёвік Магілёўскі

№ 18 (82) 12-18 траўня 2000 г. Кошт 50 руб.

14 ТРАЎНЯ – 5-Я ГАДАВІНА РЭФЭРЭНДУМА "АБ МОВЕ"

...З мовай уратуемся

Фота Д. НОВІКАВА

Днямі адной зарэгістраванай грамадзкай структурай у Магілёве стала болей. Атрымала пасьведчаньне абласная арганізацыя Таварыства беларускай мовы (далей – МАА ТБМ).

*Не абыйшлося і тут бяз казусаў, якія апошнім часам сталі звыклымі ў адносінах да роднае мовы: пасьведчаньне аб уліку Таварыства **беларускай** мовы было выпісана на расейскай, бо не знайшлося блянкаў на тытульнай мове краіны. Толькі нашая катэгарычная адмова атрымліваць такое пасьведчаньне прымусіла чыноўнікаў усё-ж пашукаць іншыя блянкі. І яны знайшліся, хаця й старога ўзору.*

Крыху гісторыі пытаньня. Абласная арганізацыя Таварыства беларускай мовы была створана 27 траўня 1993 года на базе пяці раённых і дзьвюх гарадзкіх арганізацый (у Магілёве і Бабруйску). Патрэбы ранейшага існаваньня гэтай структуры не было, раённыя арганізацыі ажыцьцяўлялі непасрэдныя кантакты з рэспубліканскімі органамі. Але набліжаліся выбары і новая арганізацыя, што мела б права вылучаць кандыдатаў і ажыцьцяўляць кантроль за ходам выбараў, была вельмі дарэчы. Гэта й стала на той час адной з асноўных форм нашай дзейнасьці.

Яшчэ адной, ці не найважнейшай працай, стала актыўнае спрыяньне пашырэньню беларускамоўнай адукацыі. Пры невялікай дапамозе аблвыканкаму пачаў працу нядзельны беларускі ліцэй ТБМ (дырэктар – Юрась Півуноў) як філія Беларускага гуманітарнага адукацыйна-культурнага цэнтра. Адкрыўся прыватны беларускі дзіцячы садок (найперш намаганьнямі Надзеі Крэйдзікавай). Выкладчыкі ВНУ (Лявон Латоцін у пэдінстытуце, Аркадзь Смаляк у тэхналягічным інстытуце й інш.) пераводзілі свае курсы лекцыяў на беларускую мову, на якой чытаюць і сёньня. Амаль 7% магілёўскіх школьнікаў (кожны 16-ы) вучыліся на роднай мове. Рыхтавалася дакумэнтацыя на адкрыцьцё ў Магілёве беларускага ліцэя (гэтую ідэю задушылі намесьнік старшыні аблвыканкама Яўген Касьцюковіч і тагачасны начальнік упраўленьня адукацыі Анатоль Раманаў).

...З прыходам да ўлады Лукашэнкі працэс беларускага Адраджэньня стаў тармозіцца, больш за тое – зварочвацца. Чаго каштуе толькі "моўны" рэфэрэндум-95. Пачаўся жорсткі ўціск на грамадзкія арганізацыі, якія клапаціліся пра лёс і пэрспэктыву ўсяго нацыянальнага. Пазачыняліся беларускія садкі і клясы. Уводзіліся розныя перарэгістрацыі з мэтай задушыць гэтыя арганізацыі ці хаця б ускладніць іх дзейнасьць.

Паказальная ў гэтым сэнсе гісторыя першай перарэгістрацыі абласной ТБМ. Міністэрства юстыцыі зарэгістравала статут ТБМ, адпаведна якому для стварэньня абласной арганізацыі патрабавалася наяўнасьць ня менш чым трох раённых (гарадзкіх) арганізацый. Але калі ўсе неабходныя дакумэнты былі перададзены абласнаму ўпраўленьню юстыцыі, там адмовілі ў рэгістрацыі на той падставе, што абласная арганізацыя створана на аснове шасьці раённых, а гэта, маўляў, не ахоплівае большасьці раёнаў вобласьці. Міністэрства юстыцыі пацьвердзіла правільнасьць адмовы, тым самым запярэчыўшы сябе. Такім чынам, пяць год МАА ТБМ дзейнічала ў "віртуальным" рэжыме.

На цяперашняй перарэгістрацыі гэтых пытаньняў ужо не ўзьнікала. Абласную арганізацыю ТБМ утварылі, як гэта дазваляе закон, тры арганізацыі, што прайшлі перарэгістрацыю раней: Асіповіцкая раённая (Таццяна Барэль), Шклоўская раённая (Аляксандар Грудзіна) і Магілёўская гарадзкая (Яраслаў Клімуць). У Бабруйску, Горках, Касьцюковічах і Крычаве дзейнічаюць пакуль малалікія суполкі ТБМ, якія раённых арганізацый яшчэ не стварылі.

Для гэтых ды іншых раёнаў нагадваем, што суполка ТБМ ствараецца пры наяўнасьці ня менш чым трох прыхільнікаў ТБМ, а тры суполкі могуць стварыць раённую арганізацыю. Абвяшчаючы гэта, спадзяемся на тое, што ў кожным раёне Магілёўшчыны знойдуцца людзі, якія яшчэ пачуваюць сябе беларусамі і разумеюць пагрозу, што навісла над нашым народам, які мае багатую, доўгую і слаўную гісторыю.

Сёньня трэба абараняць сябе як народ, як нацыю. І найперш трэба абараніць родную мову, якая стагодзьдзямі ўхвальна служыла свайму народу, а сёньня ў ролі нібы паланянкі чакае выратаваньня. Чакае яго ад нас, яе сыноў і дачок!..

Міхась БУЛАВАЦКІ,
старшыня абласной арганізацыі ТБМ

Дэмакраты не забыліся на праўду аб вайне

Раніцай дня Перамогі магілёўцы маглі бачыць невялікую групу людзей, якія кветкамі і хвілінай маўчаньня аддалі даніну павагі і смутку па ахвярах Другой сусьветнай вайны. Група наведала вайсковыя могілкі па вул.Лазарэнкі, помнік на месцы былога канцлягера па пр.Шмідта і мэмарыял абаронцам горада на Буйніцкім полі.

Да гэтага дня афіцыйныя акцыі з нагоды 9 траўня, як вядома, ужо прайшлі. Таму нямала людзей выявілі цікавасьць да падзеі і яе ўдзельнікаў.

То былі прадстаўнікі дэмакратычных арганізацыяў горада, якія адмыслова наладзілі сваю ўрачыстую акцыю менавіта 9 траўня, калі на вуліцах і ля памятных месцаў была бальшыня вэтэранаў, для якіх гэты дзень ёсьць сьвятым і асаблівым. Невыпадковым быў і выбар менавіта гэтых помнікаў мінулай вайны. Дэмакраты ўшанавалі ня толькі тых, каго справядліва прынята лічыць пераможцамі, аднак і тых, хто зь першых жа дзён вайны па віне тагачаснага кіраўніцтва СССР апынуўся ў канцлягерах альбо загінуў у выніку негатовасьці арміі да супраціву.

Акцыя дэмакратаў была прыхільна сустрэтая яе сьведкамі.

Ф.АНАТОЛЬЕЎ

Недзе пахаваны і мой дзед...

...Сыходзіць з жыцьцёвай сцэны пакаленьне колішніх ваенных часоў. Зразумела, што – найперш тыя, хто непасрэдна прайшоў ваеннымі дарогамі. Дажываюць сваё і тыя, хто не ваяваў, але вайну бачыў, жыў пры ёй, уратаваўся пад немцам. Сярод іх мая бабуля.

З падлеткавага ўзросту чуў яе расповяды пра тое, чым была вайна тут, у нашай вёсцы. Расповяды гэтыя вельмі адрозьніваліся ад таго, што даводзілася вучыць у школе. Самае несупадзеннае – партызаны. Толькі й чулі на ўроках, чыталі ў газэтах і часопісах, бачылі ў кіно: народныя мсьціўцы, абаронцы, героі... А насамрэч, па сьведчаньні маёй бабулі ды іншых аднавяскоўцаў – гэта былі часьцей за ўсё рабаўнікі, п'яніцы і баязьліўцы. Толькі над мірным насельніцтвам і зьдзекваліся.

Гэта партызан зьбіў да непрытомнасьці маю бабулю за тое, што схавала чаравікі. Гэта партызан забіў палутарагадавалага сыночка ў нашай цёткі Агапы, калі цэліўся прыкладам ружжа па ёй, а патрапіў у малечу. Гэта з-за нейкай ня вельмі ўдалай, дарэчы, партызанскай вылазцы ў суседнюю вёску, немцы спалілі яе...

Калі ў школьным узросьце я пярэчыў бабулі, маўляў, у кніжках усё ня так, як яна расказвае, – бабуля, уздыхаючы, казала: "Можа дзе ў іншых месцах былі іншыя партызаны, а ў нас – толькі тыя, пра каго кажу, каго сама бачыла і ведала".

...Недзе пад Кёнігсбэргам пахаваны мой дзед Іван. Не давялося пабываць на яго магіле ні ягонай жонцы, ні ягоным дзецям, ні ягоным унукам. Жылі бедна, дазволіць сабе такую паездку не маглі раней. Зараз – і таго горш, зусім няма пра гэта гаворкі.

Л.ВІКТАРОВІЧ, рабочы

Магілёў. Вечны агонь. 9 траўня 2000 году. 12-я гадзіна раніцы...

Фота А.ЛІЦІНА

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Дзень Перамогі ў Шклове быў перанесены на 2 дні наперад. Прайшлі дэманстрацыя працоўных, парад сельгастэхнікі, вэтэранская вячэра. Такі сцэнар быў узгоднены зь земляком, намесьнікам старшыні Палаты прадстаўнікоў У.Канаплёвым. Відаць, адзін з самых верных паплечнікаў Лукашэнкі не хацеў пакідаць сталіцу 9 траўня: ваенны парад – гэта вам ня коўзаньне перад трыбунай сенакасілак! Не зьявіцца на вочы ў родным раёне на сьвята ён таксама ня мог: па кожнай нагодзе вязе ў раён шыкоўныя падарункі (цяжка паверыць, што за свой кошт). Гэтым разам, праўда, падарункам быў ён сам.

На 10% зьменшыўся, згодна афіцыйных зьвестак, жывёльны статак Магілёўшчыны, на 26% зараз менш надойваецца малака, на 11% менш здалі мяса на мясакамбінаты. Прычыны ўсім вядомыя. Агульны крызыс, дурное кіраўніцтва, сьляпое выкананьне уладных глупстваў, – вось яны, прычыны. Але сапраўдныя лічбы колькасных стратаў жывёльнага статку яшчэ вышэйшыя. Бо калі прэзыдэнт загадаў не забіваць каровак, дык самых дохлых працягвалі захоўваць. Ад іх сёньня ані мяса, ані малака. Але загад выкананы.

Таварыш Кулакоўскі прызначаны памочнікам прэзыдэнта і галоўным інспэктарам па Магілёўскай вобласьці. Нагадаем, што гэты чыноўнік быў начальнікам сьледчай групы, што "даказвала", які злачынец Васіль Старавойтаў. Цяпер той чыноўнік будзе шукаць злачынцаў у цэлай вобласьці. Праўда, кантралёраў сёньня ў нас (магчыма) больш, чым саміх злачынцаў. Але можна не сумнявацца, таварыш Кулакоўскі працу сабе знойдзе.

Вось некаторыя лічбы нашай эканомікі. Запазычанасьць прамысловасьці вырасла амаль на 20%, стратных аб'ектаў у вобласьці налічваецца аж пад 140, рэнтабельнасьць звалілася з 10% да 6%. Гэтыя лічбы толькі вонкава далёкія ад звычайнага жыцьця. Насамрэч яны сапраўды яго адлюстроўваюць. Напрыклад, да паловы экспарту магілёўскіх прадпрыемстваў склаў бартэр. Гэта значыць, што замест грошай на інвэстыцыі і заробкі, прамысловасьць атрымала абы што. Напрыклад, на вытворчым аб'яднаньні "Хімвалакно" заробкі выдавалі коўдрамі. Што з тымі коўдрамі рабіць, ніхто не тлумачыў. Хіба, залезьці пад іх і ляжаць...

У вобласьці вызваленыя ад працы кіраўнікі шэрагу раённых упраўленьняў сельскай гаспадаркі. Начальнікаў пакаралі за тое, што сялянам не выплочваюць заробкаў. У агульнай суме запазычанасьці сельская доля – ільвіная, 80%. Да паўгады людзі ня бачаць сваіх рублёў. Безумоўна, сярод гэтых начальнікаў мала тых, хто шчыра клапаціўся аб людзях. Але ж вінаватымі зрабілі "стрэлачнікаў". Нібыта яны ствараюць такое становішча, нібыта зь іншымі начальнікамі будзе лепш. З апошнім можна пагадзіцца, але толькі ў дачыненьні да аднаго, самага галоўнага ў Беларусі начальніка.

Суткі змагаліся за жыцьцё 20-гадовай магілёўскай дзяўчыны мэдыкі. Яна паступіла ў больніцу ў стане беспрытомнасьці й з дыягназам – наркатычнае атручваньне. Кажучы па-просту, дзяўчына перабрала з наркотыкамі. Сёньня ўсё больш маладых людзей трапляюць у пастку сьмяротнай залежнасьці, шукаючы, як яны думаюць, тое, што адсутнічае ў жыцьці – надзею і адчуваньне шчасьця.

Аказваецца, у Магілёве нулявы прырост насельніцтва. Пра гэта было паведамлена на прэсавай канфэрэнцыі намесьніка старшыні гарвыканкаму В.Гаканава. Сумны факт, які сьведчыць найперш, што жыцьцё ў нас далёка "ня цукар". Але вось цікавая акалічнасьць. Насельніцтва не расьце, штогод у горадзе будаўнікі ўводзяць па некалькі тысячаў кватэраў, але нашая жыльлёвая чарга ніяк не скарачаецца. Чаму? У чыноўніка адказ адзіны: "дрэнна будуем, трэба будаваць лепей". Але ж чаму будуем дрэнна? Чаму як было, так і засталося "блатное" разьмеркаваньне кватэраў? На гэтыя пытаньні, якія гучаць ужо не адно дзесяцігодзьдзе (!), чарговы чыноўнік ніяк не адказаў. Ці то ня ведае й ня кажа, ці то ведае й таму ня кажа.

Абласны савет дазволіў калгасам і саўгасам не плаціць прадугледжаныя заканадаўствам мясцовыя падаткі і зборы. Гучыць гэта як адтэрміноўка, маўляў, пазьней расплоцяцца. Колькі гэта грошай? Думаю, ніхто і ня ведае. Таму што ніколі за апошнія 10 гадоў гаспадаркі не расплочваліся зь бюджэтам цалкам. А цяпер, калі яны жывуць не на заробкі, а на крэдыты, больш лягічна размаўляць пра крэдытную запазычанасьць. Але ж увогуле, адзначым, што як ты не называй, усё роўна, пасьля таго як тэрмін пройдзе, запазычанасьць проста сьпішуць. Пра гэта ведаюць усе й не хвалююцца.

Да сустрэчы, Сымон Глазштэйн.

Бывайце, Іван Іванавіч...

Учора Цэнтральны раённы суд г. Магілёва пад старшынствам судзьдзі Б.Прошкі і пракурора Н.Галанавай пасьля 2-дзённага слуханьня справы па грамадзянскаму зыску І.І.Мартынава да газэты «Тыднёвік Магілёўскі» і аўтара артыкула «Партыёты» М.Булавацкага аб абароне годнасьці І.І.Мартынава і спагнаньні ў пакрыцьцё ягоных маральных стратаў з рэдакцыі і аўтара 2500000 (два мільёны пяцьсот тысяч) новых рублёў прыняў рашэньне **адмовіць у прызнаньні зыску**. Суд у ходзе адкрытага абмеркаваньня прэтэнзіяў прарэктара Магілёўскага ўнівэрсытэта І.І.Мартынава не знайшоў падставаў для пакараньня аўтара артыкула і газэты толькі за тое, што яны маюць па некаторых палітыка-ідэалягічных праблемах іншыя погляды, чым тыя, на якіх стаіць І.І.Мартынаў.

Па Канстытуцыі гэта ў нашай краіне дазваляецца.

Разам з тым суд устанавіў, што ў публікацыі ўтрымліваюцца некаторыя недакладнасьці, якія, аднак, **па закону** немагчыма прызнаць за тыя, што наносяць шкоду рэпутацыі чалавека альбо зьяўляюцца абразай на ягоны адрас. Рэдакцыя і аўтар, хаця суд гэтага ад іх не патрабаваў, прыносяць свае прабачэньні І.І.Мартынаву за недакладнасьці, што носяць не наўмысны характар, а ёсьць вынікам журналісцкай работы, якую робяць звычайныя людзі.

Разам з гэтым мы паведамляем, што назаўсёды разьвітваемся з І.І.Мартынавым. Цяпер ён можа без азіраньня на «Тыднёвік Магілёўскі» пісаць што заўгодна і на любую тэму. Мы разьвітваемся з такім пэрсанажам публікацыяў як Іван Іванавіч Мартынаў. Ні пры якіх абставінах, ні па якой прычыне ягонае прозьвішча ніколі ня будзе ўзгадвацца ў «Тыднёвіку Магілёўскім».

Бывайце, Іван Іванавіч!

Посьпехаў Вам у нястомнай барацьбе за патрыятызм.

Рэдакцыя газэты «Тыднёвік Магілёўскі». Магілёў, 11 траўня 2000 года.

Прэс-рэліз Сакратарыята Ўсебеларускага Зьезду

Аргкамітэт Усебеларускага Зьезду вызначыў парадак вылучэньня дэлегатаў для ўдзелу ў працы Зьезда ад тэрыторыяў і арганізацыяў.

Каб забясьпечыць шырокі грамадзкі ўдзел у абмеркаваньні будучыні беларускай дзяржавы, прынятае рашэньне, што для ўдзелу ў першай сэсіі Ўсебеларускага Зьезду жыхары кожнага раёна, горада, раёна ў горадзе маюць права на сходах вылучыць сваіх дэлегатаў. Колькасьць прадстаўнікоў ад кожнай адміністратыўнай адзінкі залежыць ад колькасьці выбаршчыкаў, якія пражываюць на яе тэрыторыі. Напрыклад, калі ў раёне (горадзе, раёне ў горадзе) пражывае 10 тысяч выбаршчыкаў, ад яго вылучаецца 1 дэлегат, калі 20 тысяч – 2 дэлегаты й г.д. Каб забясьпечыць належныя ўмовы вылучэньня дэлегатаў, правядзеньне сходаў абавязкова ўзгадняецца з Аргкамітэтам Усебеларускага Зьезда.

Тыя арганізацыі, што зарэгістраваліся ў Аргкамітэце, маюць права вылучыць сваіх дэлегатаў, зыходзячы з наступных квотаў: рэспубліканскія грамадзкія арганізацыі, палітычныя партыі, прафэсійныя і творчыя саюзы, нацыянальныя зямляцтвы маюць права вылучыць аднаго дэлегата ад кіруючага органа і яшчэ па адным ад кожнай сваёй абласной структуры. Абласныя, гарадзкія і раённыя грамадзкія арганізацыі таксама маюць права вылучыць на Ўсебеларускі Зьезд аднаго дэлегата.

Пратаколы сходаў па вылучэньні дэлегатаў павінны быць прадстаўленыя ў Сакратарыят Аргкамітэта да пачатку чэрвеня.

Дэлегатамі Зьезда таксама могуць стаць дэпутаты Вярхоўнага Савету 13 скліканьня, кал яны не пазьней як за два тыдні да пачатку працы Зьезда зарэгіструюцца ў Сакратарыяце Аргкамітэту.

У Сакратарыяце таксама можна атрымаць больш падрабязныя тлумачэньні наконт працэсу вылучэньня дэлегатаў.

Кантактны тэлефон Сакратарыята Ўсебеларускага Зьезду: (017) 223-65-29

"Рэгіянальная Беларусь" у Магілёве

Здаецца, ужо ўсе газэты паведамілі пра тое, што ў абласным цэнтры створана Каардынацыйная рада (ледзь не фіксаваная арганізацыя), якая далучылася да вядомай гарадзенскай ініцыятывы Сямёна Домаша *(гл. "ТМ" №14)* па аб'яднаньні рэгіянальных грамадзка-палітычных рэсурсаў на карысьць узгодненых "гарызантальных" дзеяньняў.

Аднак "ТМ", не забягаючы наперад, цярпліва чакаў дакладнай і адказнай інфармацыі на гэты конт, ведаючы, што намеры ў нас, на жаль, часта выдаюцца за ўжо зьдзейсьненае, а пляны – за справы. І вось – тое, за праўдзівасьць чаго мы адказваем.

У пазамінулы ***чацьвер*** (ранейшыя сьведчаньні пра падзею сапраўднасьці не адпавядаюць) у абласным цэнтры, пасьля папярэдніх складаных і прынцыповых дыскусіяў у грамадзка-палітычным асяродзьдзі, утворана аб'яднаўчая палітычна-грамадзкая структура. Гэта адбылося на агульным сходзе паўнамоцных прадстаўнікоў палітычных і грамадзкіх арганізацыяў. У структуру на гэтым этапе ўвайшлі 15 арганізацыяў, якія вызнаюць за прыярытэты дэмакратыю, незалежнасьць, правы чалавека. Сход прыняў палажэньне аб дзейнасьці і працэдуры працы новай структуры. Яна будзе зьбірацца не радзей аднаго разу на месяц для прыняцьця скаардынаваных рашэньняў па пэўных палітычных і грамадзкіх пытаньнях, асабліва калі будзе патрабавацца аб'яднаньне наяўных сілаў, намаганьняў і сродкаў. Пакуль структура ня будзе мець фіксаванага кіраўніка: на кожнай дзелавой сустрэчы будзе адмыслова выбірацца старшыня паседжаньня. Аднак для прадстаўніцтва ў падобнай рэспубліканскай структуры, а таксама для апэратыўных кантактаў за межамі вобласьці сход ад свайго імя надзяліў такімі паўнамоцтвамі дырэктара ГА "Кола сяброў" Віталя Васількова і старшыню абласной арганізацыі БНФ (В.Вячоркі) Анатоля Фёдарава.

Бліжэйшай сумеснай акцыяй новай грамадзка-палітычнай структуры ў Магілёве мусіць стаць смуткавае адзначэньне (14 траўня) чарговай гадавіны першага Беларускага рэфэрэндума – аб мове. Ініцыятары "сьвяткаваньня" маюць намер у неардынарнай форме давесьці да грамадства тую простую думку, што ўсё дрэннае ў жыцьці краіны пачалося з "усенароднага галасаваньня" за так званую "роўнасьць моваў".

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па пытаньнях палітыкі

РОЗГАЛАС СЬВЯТОЧНЫХ ДЗЁН

Да чаго вядзе абязалаўка

Даволі жахлівае ўражаньне пакінулі мінулыя працяглыя выходныя. Я кажу пра моладзь, якой шмат было гэтымі днямі на вуліцы, на кожным "пераможным" мерапрыемстве, на могілках у Радаўніцу. Частку іх дарослыя арганізатары розных імпрэзаў прыцягнулі прымусова, значна больш маладых прынялі "удзел" па сваёй ініцыятыве і на сваё разуменьне. Паколькі з-за фармалізму, раскошы і зьнешняга размаху высакароднасьць падзеі 55-гадовай даўніны была падмененая гучнасьцю аркестраў і патрыятычнай паказухай, моладзь ахвотна, як цяпер гаворыцца, "адрывалася".

Паўсюль шмат было маладых (ня толькі хлопцаў, дарэчы) на ладным падпітку. Паўсюль любую моладзевую кампанію суправаджалі недарэчны рогат, гучная гаворка і мацяршчына. Паўсюль адносіны сярод маладых даходзілі нярэдка да "гарачай кроплі", а дзе-нідзе выліліся ў бойкі без прычынаў і сэнсу...

Гэта, дарэчы, у нас не ўпершыню: сьвята, гуляй, усё можна! Ды й як яшчэ можна сьвяткаваць па савецкіх сцэнарах?!

Гэтымі днямі горад быў не ў распараджэньні тых, для каго быццам ладзілася сьвяткаваньне, а збольшага – у распараджэньні нявыхаванай і нястрыманай моладзі, якая скарыстала магчымасьці вольна пагуляць на "усю катушку". Міліцыянты, дарэчы, паўсюль ставіліся да гэтага "з разуменьнем". То ж былі не нялюбыя імі "палітычныя адмарозкі". Тое былі ім "сацыяльна блізкія". Такая катэгорыя народу існавала пры Сталіне. Ёй даравалася ўсё: п'янства, крымінальшчына, любая подласьць, абы толькі былі "верныя правадыру і Радзіме"...

Ці ня тое ж дзеіцца зараз у нас?

Валянціна НАВІЦКАЯ, удзельніца "сьвяткаваньня"

Яшчэ крок па шляху да адкрытасьці

Учора з вобласьці да сябе на радзіму ад'ехала дэлегацыя польскіх недзяржаўных арганізацыяў, якая правяла ў рабочых кантактах зь мясцовымі калегамі тры дні. Госьці пабывалі ў абласным цэнтры, а таксама – Бабруйску і Асіповічах. Паўсюль іх суправаджалі прадстаўнікі магілёўскага "Кола сяброў", якое ўзяло на сябе забесьпячэньне дзелавога візыту польскіх калегаў.

Нягледзячы на тое, што візыт прыйшоўся на "пераможныя" сьвяточныя дні, гасьцям ня далі, ды яны й не імкнуліся самі, адпачыць: дзелавыя кантакты, праблемныя гаворкі, рабочыя сустрэчы з актывістамі недзяржаўнага грамадзкага руху на Магілёўшчыне выявілі ўзаемную зацікаўленасьць у сумесных намаганьнях на карысьць дэмакратыяў у абодвух краінах й імкненьне да партнэрскіх сувязяў, якія б былі напоўненыя практычнай работай.

Польскія госьці з гэтай нагоды выявілі нядрэннае веданьне палітычнай сытуацыі ў нашай краіне, якая мала спрыяе разьвіцьцю так званага трэцяга сэктару. Па той жа прычыне некаторымі здабыткамі мясцовага грамадзкага руху, асабліва ў правінцыі, яны былі па-добраму ўражаныя. Актывісты грамадзкіх ініцыятываў суседняй краіны падтрымалі намаганьні нашых недзяржаўных арганізацыяў найперш у разьвіцьці незалежных інфармацыйных выданьняў, якія збольшага існуюць на энтузіязме і здольнасьцях спрычыненых людзей, чымсьці на матэрыяльных падставах. Гасьцей таксама прывабіла мноства самых розных грамадзкіх праектаў, якія ставяць перад сабой менавіта грамадзкія, а не злабадзёныя палітычныя мэты. Гэта тым больш значна, што польскія сябры з сваёй нядаўняй гісторыі ведаюць, як гэта нялёгка ў пэўны момант разьвіцьця грамадства і краіны: аддзяліць адно ад другога. Як ведаюць і тое, што пабудова адкрытага грамадства пераважае палітычную актуальнасьць, бо наперад гарантуе дэмакратычную і цывілізаваную палітыку... Як прыйсьці да такога грамадзтва – тое й было тэмай дзелавога гасьцяваньня польскіх сябраў у магілёўскіх калегаў.

Рэдакцыйны АГЛЯДАЛЬНІК па праблемах грамадзкага жыцьця

Жорсткая праўда вайны

Заканчэньне расповяда Мікалая БУЛАВАЦКАГА, былога жыхара вёскі Восы-Калёсы, якую фашысты спалілі ўзімку 1943 года.

(Пачатак у №№ 16, 17).

Я сяджу пад сасной на кукішках, скалеў так, што й падняцца не магу. Чую, нехта крычыць: "Коля! Коля!.." Нехта кліча Колю, а я й ня думаю, што гэта мяне, сяджу. Паварочваю галаву (а рукі-ногі ўжо й ня слухаюцца, ня рухаюцца), бачу: з-за дрэў нехта едзе на чорным каньку. Едзе і крычыць: "Коля!.." Я прыглядзеўся, пазнаў дзядзьку, але крыкнуць ня мог. Ён мяне сам прыкмеціў, пад'ехаў, лаяцца пачаў: "Чаго ж ты не адклікаесься?! Я цябе доўга шукаю!" А я сяджу і маўчу.

Ён мяне падняў, расьцёр, прымусіў патупаць тудысюды. Дастаў з-за пазухі кавалак нейкага бліна, даў пагрызьці дый шпарка паехалі.

Пад'яжджаем да грэблі, каб пераехаць балота і раптам чуем гул машыны. А мы сярод сенакоса на адкрытым месцы.

Ён хуценька разварочвае каня, дае мне ў рукі дубец і кажа: "Гані, як можаш, па нашым сьледзе назад!" А сам у другі бок, у кусты пабег. Я па тым кані дубца-дубца, ды што ж – я не кіраваў ніколі канём. Гэты конь у нейкага лазовага куста ўлез, ўблытаўся там і стаіць, няма куды больш бегчы. І я сяджу на санях, і конь чорны на кусьце. А па дарозе машына едзе. Я яе бачыў, а ці бачылі адтуль мяне – Бог яго ведае. Ніхто не спыніўся, ня стрэльнуў. Можа й не заўважылі, бо ўжо вечарэла.

Потым дзядзька падбягае: "Ай-яй-яй! Ну я ж табе казаў: па сьледзе едзь! А ты што зрабіў?.. Яны стрэльнулі б – ты ж бы тут і застаўся! І мяне б знайшлі, забілі!" Я сяджу, маўчу, бо што тут казаць.

Дзядзька дапамог каню выбłытацца з куста, праехаў крыху, потым каня пад куст паставіў, сам выйшаў на дарогу, пахадзіў-паслухаў. Машыны ўжо не чуваць, пайшла туды ў бок Восаў. Ён ускочыў у сані і дубцом па кані.

Толькі мы пераяжджаем грэблю, ужо зьяжджаем зь сенакосу ў кусты – і тут гэтая машына едзе назад. Ён гэтаму каню як наддаў і напрасткі па балоце, ня гледзячы ніякіх дарог. "Мы ж, – кажа, – дарогу пераехалі, там нашы сьляды засталіся. Убачаць – бяда будзе!"

Праўда, машына як ішла, так і пайшла, не спынілася.

Прывёз у свой стан. Там цётка Стэпа нешта варыла, суп нейкі. Ды мо якую шкварку туды кінула. Смачны здаўся мне!..

Мяне з Тамарай, іхняй дачкой, пакармілі, потым самі сталі есьці. А ўжо сьцямнела. Раптам чуем: шух-шух-шух...' Чалавек нейкі йдзе. Не адтуль, адкуль мы прыехалі, а з другога боку. Што за чалавек? Можа, немцы якую аблаву наладзілі? І конь распрэжаны, прывязаны да бярозы. Запрагацца ўжо няма калі. Яны што ў рукі схапілі, дзяцей за рукі – і ўцякаць! І суп недаедзены застаўся.

Ды колькі там прабяжыш! Сьнег па калена і балота незамерзлае. Дваццаць мэтраў прабяжыш і задыхаесься. Раптам чуем нейкі сіплы голас: "Людзі добрыя! Пастойце!" Прыслухаліся, нібыта жаночы голас. Ідзе, выйшла на агонь. Глядзім – адна жанчына. Ну як адна, то ня страшна. Варочаемся. Жанчына падыходзіць да агню, за бярозу абхапілася, стаіць. Дзядзька кажа: "Божа мой! Гэта ж Аньця!" Гляджу – сапраўды маці. А яна, як сноп, бух у сьнег. Ляжыць і ўстаць ня можа, выматалася.

Рыгор са Стэпай яе паднялі, прынесьлі ў будан. Там наслана было сена, паклалі на сена, накрылі. Прынесьлі супу, але яна й ня ела.

І толькі назаўтра, устаўшы, абазвалася: "Сынок! Ідзі сюды!" І пайшлі мы тады зь ёю шукаць сваё.

Прыйшлі на ранейшае месца. Там той мяшок з жытам стаяў і падушка ляжала. Падушка тая й цяпер са мной. Насыпку, здаецца, памянялі ўжо, і пер'я дабаўлялі, але падушка тая.

Пайшлі ў вёску, раскапалі папялішча, дзе склеп стаяў, знайшлі печаную бульбу. Зьверху яна зусім згарэла, а зьнізу толькі сьпяклася. Шчэ й не прамерзла.

Накапалі той бульбы і пайшлі на Рудню жыць. Там і дажылі да выратаваньня ў Ганны Цімашыхі.

...З Іванам Юзікавым мы сустракаліся затым часта. Я пра ўсё гэта нікому не казаў. Было нейкае адчуваньне няёмкасьці...

Разумееш, калі бацьку забралі, гэта ж было за якія два месяцы да вайны, дык я быў сынам ворага народа. Мяне гэта неяк зацісkала. Я ўвесь час чакаў нейкіх папрокаў, калкасьцяў, кпінаў. Таму быў негаварлівы.

А з Іванам сустракаліся часта. Былі нейкія застольлі, куды зьяжджаліся свае. Я ж быў малы яшчэ, за сталом не сядзеў. На печы сядзеў ці ў якім кутку зь іншымі дзецьмі.

На мой той розум, дык я й ня вельмі зразумеў, што адбылося. Вайна была – там усё было ня так, як трэба. Уражаньняў штодзень хапала. Я пра тое і не ўспамінаў. Матке, праўда, сказаў, што дзядзька Іван коўдру падраў на парцянкі...

Яго паводзіны, як я іх цяпер разумею, выдавалі, што ён помніць тое і яго гэта гняце. Ён быў пры сустрэчах са мною нейкі насьцярожаны. Я адчуваў нешта непрыязнае зь ягонага боку. А ён, мабыць, мяне проста саромеўся. Яму было няўтульна з таго, што я магу пра гэта некаму сказаць. Дый нават не сказаць. Заўсёды няёмка адчуваеш сябе побач з чалавекам, якому нечым завінаваціўся. Ён амаль ніколі не дабываў да канца гасьцей, пры мне прынамсі. Прыедзе, колькі чарак перакуліць і – дадому.

Мабыць, усё ж я не даваў яму спакойна жыць. Вось каб я памёр, замёрз, дык гэта было б па правілах. І ён бы спакойна жыў далей. А я парушыў правілы – не замёрз, выжыў. Павінен быў памерці, а жыву. І тым, што жыву, не даю яму забыць. Неяк нядобра я рабіў у дачыненьні да яго, што жыў, я быў вінаваты гэтым перад ім. Але ж чым я мог яму дапамагчы?..

Расповяд Мікалая запісаў ягоны брат Міхась, якому наканавана было зьявіцца на сьвет пасьля вайны, бо бацька нейкім цудам вярнуўся дадому і з год пажыў. Далей – тэкст ад Міхася Булавацкага.

Доўга думаў, памінаць тут сапраўднае прозьвішча Івана ці не. Усё ж чалавека ўжо няма на гэтым сьвеце, адказ перад Богам трымае, што яму людзкі суд?

Але ж калі праўда, дык няхай будзе ўся. Гэта не літаратурны твор паводле Быкава, гэта дакумэнт. Хаця і ў Быкава амаль нічога ня выдумана акрамя прозьвішчаў.

Расказане братам – толькі частка паўтарагадовай ваеннай гісторыі вёскі. Шмат іншага я чуў ад нябожчыцы-маці.

Аднойчы яна паведала мне пра тое, як у яе хаце двух партызанаў прымалі ў камсамол. Адзін нядоўга ўгаворвалі, другі ж катэгарычна адмаўляўся напісаць заяву. Пераконвалі доўга і ўпарта, але хлопец не здаваўся (маці і прозьвішча ягонае запомніла: Паланейчык; мо, якім сваяком быў камандзіру суседняга атрада). У хату зайшоў камандзір з пытаньнем, чаго яны тут сядзяць.

– Вось гэты ня хоча пісаць заявы!

– Што, гад?! – ашчэрыўся камандзір. – Хочаш здацца немцам, як прыйдуць?

– Не, – адказаў юнак. – Немцам я не зьбіраюся здавацца. Але заявы не напішу.

– Не напіша, – расстраляць! – гыркнуў камандзір і пайшоў.

– Пішы! – кінуў нехта хлопцу.

Што там было, маці ня бачыла, бо яна нешта шыла ў другой палове хаты, аддзеленай фіранкай. Нейкі даволі працяглы час было маўчаньне. Затым нехта сказаў:

– Ну тады хадзем!..

Далейшага маці ня ведае. Распытваць баялася: занадта цікаўныя тады нядоўга жылі. А хлопца таго больш ніколі ня бачыла...

Калі маці расказала мне гэтую гісторыю, то, паглядзеўшы на мой зьбянтэжаны твар, раптам спахапілася:

– Сынок! Ты хаця нікому пра гэта не расказвай!

Натуральна, зьбянтэжыцца было ад чаго: савецкі выхаванец, я лічыў, што прыняцьце ў партыю і адпаведна ў камсамол было тады гонарам для кожнага вайскоўца ці партызана. А тут высьвятляецца, што заганялі пад кулямі.

Шмат чаго яшчэ тоіць нявыказаная гісторыя маленькай вёскі, якая адрадзілася пасьля вайны і якую затым дазьнішчыла савецкая ўлада. Прыйдзе час распавесьці пра ўсё...

БЕЛАПАН для «ТМ»

9 траўня ў другой палове дня група прадстаўнікоў беларускай апазыцыі ўсклала вянок да манумэнта Перамогі ў Менску. У цырымоніі бралі ўдзел Вінцук Вячорка і Анатоль Лябедзька, а таксама актывісты БНФ і АГП.

На вянку, які быў ускладзены да манумэнта, было напісана: "Змагарам з фашызмам ад дэмакратычных сіл Рэспублікі Беларусь". Разважаючы пасьля цырымоніі ўскладаньня, старшыня Партыі БНФ Вінцук Вячорка зазначыў: дзень 9 траўня для цывілізаваных краінаў Эўропы – гэта найперш перамога над адной зь дзьвюх таталітарных ідэалёгіяў. Аднача́сова, сказаў ён, для шматлікіх цэнтральна-эўрапейскіх народаў Дзень перамогі ня стаў днём вызваленьня ад таталітарызму; таталітарызм – толькі ўжо савецкі і расейскі – працягваў панаваць там яшчэ амаль паўстагодзьдзя. В.Вячорка выказаў спадзяваньне, што ў будучым дата 9 траўня будзе служыць не прычынай для "штучнага мілітарысцкага псыхозу", які нагнятаецца афіцыйнай прапагандай у Беларусі й Расеі, а стане напамінам аб існаваньні агульнай эўрапейскай цывілізацыі, эўрапейскага дэмакратычнага дома, дзе няма месца таталітарызму.

●

Некалькі сотняў чалавек узялі ўдзел у мітынгу ля памятнага знака "Яма" – на месцы расстрэлу вязьняў былога габрэйскага гета ў Менску.

Выступаючы перад удзельнікамі мітынгу, старшыня Ўсебеларускага кангрэса габрэйскіх абшчын Леанід Левін нагадаў, што ў гады вайны на гэтым месцы загінулі амаль усе габрэі, якія жылі ў Менску. Затым слова ўзяў амбасадар Ізраіля ў Беларусі Марцін Пелед-Флэкс, які заявіў, што нацысты не змаглі зьнішчыць габрэйскі народ і ягоную культуру, зламаць ягоны дух. "Народ Ізраіля добра засвоіў урокі мінулага, – сказаў ён. – Сёньня габрэйскі народ жыве на сваёй уласнай зямлі і мае магчымасьць самаабароны. Калі б гэтыя два факты існавалі 60 гадоў таму, гісторыя была б іншай". Вэтэраны, удзельнікі вайны, вязьні канцлягераў, якія выступілі на мітынгу, адзначылі ўнёсак габрэйскага народа ў перамогу над фашызмам. А намесьнік старшыні Таварыства беларуска-габрэйскай дружбы Лявон Баршчэўскі, які большую частку сваёй прамовы гаварыў на ідыш, падкрэсьліў, што фашызм і антысэмітызм не павінны пусьціць каранёў на беларускай зямлі. Акцыя памяці завяршылася памінальнай малітвай.

●

Прэс-служба Кансэрватыўна-Хрысьціянскай партыі БНФ (З.Пазьняка) распаўсюдзіла заяву, у якой пратэстуе супраць адмовы менскіх уладаў у правядзеньні акцыі ў гонар 55-й гадавіны Перамогі над фашызмам.

Меркавалася правядзеньне 8 траўня мітынгу ў скверы Янкі Купалы, а потым – ускладаньне вянкоў і кветак да абяліска на плошчы Перамогі. Менскі гарвыканкам вызначыў месца правядзеньня акцыі на плошчы Бангалор. Кіраўніцтва КХП БНФ не пагадзілася з гэтым. На задуму арганізатараў, падобная акцыя сымбалізавала б аб'яднаньне народа Беларусі зь іншымі эўрапейскімі народамі, якія адзначаюць гадавіну Перамогі над фашызмам менавіта 8 траўня. "Яшчэ адной важнай ідэяй мерапрыемства была ягоная антываенная накіраванасьць, – гаворыцца ў заяве. – Плянавалася зьвярнуцца да людзей Беларусі і папярэдзіць іх аб небясьпецы выкарыстаньня незаконным рэжымам Лукашэнкі гадавіны перамогі над фашызмам у злачынных палітычных мэтах, для прапаганды мілітарызацыі Беларусі, для прапагандысцкага апраўданьня разьмяшчэньня 300-тысячнага расейскага ваеннага легіёна на тэрыторыі краіны й узмацненьня антызаходняй істэрыі. Неабходна папярэдзіць нашых суайчыньнікаў пра спробы зноў падзяліць Эўропу і далучыць Беларусь да новага "савецкага лягеру", які супрацьстаіць цывілізаваным краінам Захаду".

●

"Якія краіны ўяўляюць сабой, на вашую думку, пагрозу для Беларусі?" – з такім пытаньнем у красавіку 2000 года вучоныя Незалежнага інстытута сацыяльна-эканамічных і палітычных дасьледаваньняў зьвярнуліся да жыхароў рэспублікі падчас агульнанацыянальнага сацыялягічнага апытаньня.

Практычна палова – 46% з 1495 рэспандэнтаў – адказалі, што "ніякія". Кожны трэці – 34% – указаў на краіны NATO. Заўважым, што летась у лістападзе гэтыя краіны адзначылі 42% апытаных. Кожны пяты рэспандэнт – 20% – лічыць, што сёньня пагрозу для Беларусі ўяўляюць ЗША. У лістападзе 1999 года такога ж меркаваньня прытрымліваліся 26% апытаных. 6% пагрозу для Беларусі бачаць з боку Расеі, 4% – з боку Польшчы, 3% – з боку Кітая. І па 2% рэспандэнтаў лічаць, што пагрозу для Беларусі ўяўляюць Літва, Латвія, Нямеччына і Украіна.

●

Каля 30 чалавек узялі ўдзел у пікеце з нагоды гадавіны зьнікненьня былога міністра ўнутраных справаў Беларусі Юрыя Захаранкі.

Акцыя прайшла 7 траўня ў першай палове дня ў Менску на вуліцы Магілёўскай, непадалёк ад станцыі мэтро "Інстытут культуры". Сярод удзельнікаў пікета былі такія вядомыя палітычныя дзеячы, як Мікола Статкевіч, Анатоль Лябедзькі, Аляксандар Дабравольскі, Людміла Гразнова ды іншыя. Яны трымалі плякат з надпісам "Тут 7 траўня 1999 года быў выкрадзены Юры Захаранка", а таксама фотаздымкі эксміністра.

У ліку ўдзельнікаў акцыі былі ягоная дачка й жонка Вольга, якая, у прыватнасьці, сказала: "у тым, што здарылася год таму, вінаватае вышэйшае кіраўніцтва краіны". Зьнікненьне мужа было для яе настолькі цяжкім ударам, што ўвесь мінулы год, як выказалася Вольга Захаранка, яна "не жыла". Тым ня менш, жанчына працягвае спадзявацца на лепшае. Пікет быў несанкцыянаваным: гарвыканкам не дазволіў праводзіць яго ў гэтым месцы, прапануючы ўзамен плошчу Бангалор. Аднак арганізатары праігнаравалі забарону. Яны палічылі, што ў дадзеным выпадку месца правядзеньня акцыі мае асаблівае значэньне.

БЕЛАПАН для «ТМ»

Праграма тэлебачаньня з 15 па 21 траўня

•• Понедельник, 15 мая ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.30 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 Здоровье.
10.15 Детский экран.
10.45 «Па-де-де из балета «Баядерка». Муз. фильм.
11.15 «Все мои дети». Сериал. 1-я серия.
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыкальный салон.
14.25 «Валентина». Док. фильм.
15.15 «Таинственный мир Алекс Мак-2».
15.40 ТВ — школе.
16.05 Баскетбол. Мужчины. Финал. «Спартак-Кондитер»(Гомель) — «Гродно-93»(Гродно).
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 Док. фильм.
17.20 «А музыка звучит...»
17.50 Туробъектив.
18.15 «Тайны женского характера».
18.40 МСН.
19.20 Политические диалоги.
19.55 «Все мои дети». Сериал. 1-я серия.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «Одиссея команды Кухто». Телеигра.
22.25 Худ.фильм «По семейным обстоятельствам». 1-я серия.
23.30 Патрисия Каас в программе «Новая коллекция».
0.00 Третий тайм.
0.40 Криминальная хроника.

ОРТ
14.00, 17.00, 0.25 Новости.
14.30 Звездный час.
14.55 ...До шестнадцати и старше.
15.30 Сериал «Хождение по мукам». 1-я серия.
17.30 Маски-шоу.
17.55 Как это было. Поворот северных рек. 1984 год.
18.35 «Нежный яд».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 «Секретные материалы».
21.55 Взгляд.
22.35 Боевик «Розовая пантера наносит ответный удар».

РОССИЯ
15.45 Мультфильм.
16.00, 19.00, 22.00 Вести.
16.30 «Башня».
16.55 «Круглая дата». Людмила Касаткина.
17.25 «Вечера в Политехническом».
18.25 «Вино-шоу-кур».
19.40 «Дикий ангел».
20.40 Драма «Последний дон».
22.30 Премьера А.Политковского «Жаль, что мы не ангелочки».
23.15 Дежурная часть.

НТВ
5.00 Сегодня утром.
7.45 Интересное кино.
7.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
10.10 «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
11.30 Вчера в «Итогах».
12.45 Куклы.
13.35 Путешествия натуралиста.
14.10 Герой дня без галстука.
14.40 Профессия — репортер.
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 Футбольный клуб.
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
19.55 Совершенно секретно.
21.45 Сериал «Месть без предела».
22.45 Сегоднячко.
23.25 Сегодня в полночь.
23.50 «Антропология».

КУЛЬТУРА
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Александр Невский». Худ. фильм.
13.45 Мультфильм.
13.55 Фильм-балет.
14.30 «С потолка».
15.00 Новости.
15.10 Кино — детям. «Чародей».
15.35 Берега Набокова,
16.05 «Ольга Сергеевна». Телевизионная повесть .

НА КАНАЛЕ БТ
13.10 Пунктир.
13.50 «Скарбы»
14.10 Мультфильм.

МОГИЛЕВ-1
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Астро-дайджест».
8.05 «Искушение».
8.45 «Удивительные животные».
16.30 «Диагноз: убийство».
17.20 Мультфильм.
17.35 Телеочерк.
17.55, 20.00 Праздник в Вашем доме.
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.45 «Личное дело судьи Ивановой». Худ. фильм.
22.05 Астро-дайджест.
22.15 «Мышеловка». Детектив.9.10 «Ренегат». Комедия.

2-Й КАНАЛ
7.00 Энергетический завтрак.
8.10 ТВ-6.
11.00 « Музыкальная коллекция».
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30, 21.30 Городские новости.
18.45 «Катастрофы». Док. фильм.
19.10 Мультфильм.
19.30, 20.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
21.20 Высокая мода.
21.45 Триллер «Выхода нет».
23.10 Спорт. программа.

•• Вторник, 16 мая ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.15 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 ТВ — школе.
15.10 «Таинственный мир Алекс Мак-2».
15.35 Телеочерк.
16.05 Видеокурс английского языка.
16.30 ТВ — школе.
17.10 «Боровая. Место жизни». Док. фильм .
17.25 Сельчане.
17.50 Хоккейная лига.
18.10 «Исторические расследования». «Дом Карла Фаберже». Часть 1-я.
18.40 МСН.
19.15 Ток-шоу «Будни». Футбол — наша игра.
20.00 «Все мои дети». Сериал.
20.45 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 «По семейным обстоятельствам». Худ.фильм. 2-я серия.
22.55 Музыка без границ.
23.25 Футбол. Чемпионат РБ. «Динамо»(Минск) — «Торпедо-МАЗ»(Минск).
0.25 Криминальная хроника.
0.30 «Неизвестный Наполеон».

ОРТ
13.30 Программа «Вместе».
14.00, 17.00, 23.20 Новости.
14.20 Семь бед — один ответ.
14.35 «Царь горы».
15.00 ...До шестнадцати и старше.
15.35 Сериал «Хождение по мукам».
17.30 Планета КВН.
18.00 Жди меня.
18.45 «Нежный яд».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Детектив «Шах королеве бриллиантов».
22.45 «ЖЗЛ».
23.35 Сериал «Пятница, 13-е».

РОССИЯ
7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20, 0.55 Дежурная часть.
8.35 «Арена — спорт».
9.05 Мультфильм.
9.25 Худ. фильм «Частное дело».
15.00 Диалоги о животных.
16.30 Башня.
16.55 Сиреневый туман.
17.25 Худ. фильм «Брат-2».
18.25 «Устами младенца».
19.40 «Дикий ангел».
20.40 Криминальная драма «Последний дон».
22.30 Худ. фильм «Призраки Миссисипи».

НТВ
5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
10.10 «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
11.30 Совершенно секретно.
12.25 «Итого».
12.45 Фитиль.
13.35 Сериал «Месть без предела». «Жестоко и необычно».
14.30 «Чистосердечное признание».
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
19.55 «Глас народа».
21.45 Сериал «Месть без предела».
22.45 Сегоднячко.
23.25 Сегодня в полночь.
23.50 «Антропология».

КУЛЬТУРА
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Олеся». Худ. фильм.
13.00 Экспедиция «Чиж».
13.45 Мультфильмы.
14.15 «Сати Спивакова. Мои истории».
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Кино — детям. «Чародей».
15.40 Я, гений, Игорь Северянин.
15.50 Ортодокс.
16.15 «Ольга Сергеевна». «Спустя два года».

МОГИЛЕВ-1
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».
8.50 «Смотри как они растут».
9.10 «Личное дело судьи Ивановой». Худ. фильм.
16.30 «Диагноз: убийство».
17.15 Мультфильм.
17.30 «Фанатики колёс». Док. сериал.
17.55, 20.00 «Праздник в Вашем доме».
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.45 «Только ты».Телесериал.
21.30 Астро-дайджест.
21.40 «Блуждающие звезды». Комедия.

2-Й КАНАЛ
7.00 «Музыкальная программа».
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 Мультфильм.
18.40 «Пляж».
19.25 «Поздравления».
21.00 «Истории зоопарка». Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.35 Боевик «Когда пуля попадает в цель».
23.05 Спорт. программа.

•• Среда, 17 мая ••

БТ
6.30,7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.35 Новости.
8.15 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.35 Око.
9.55 Компьютерный полигон.
10.15, 11.15 «Все мои дети». Сериал.
12.00 Ток-шоу «Будни». Футбол - наша игра.
12.45 Мультфильм.
13.15 Видимо-невидимо.
15.10 «Таинственный мир Алекс Мак-2» .
15.35 5 х 5.
16.05 Телеочерк.
17.15 «Макаенка,9».
17.45 МСН.
18.00 «Дом Карла Фаберже». Часть 2-я.
18.25 «Москва — Минск».
19.15 Лотерея «Толока».
19.25 «Наши песни».
19.55 «Все мои дети». Сериал.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Фильм Т.Тиквера «Беги, Лола, беги!»
23.05 Королевская охота.
23.45 Криминальная хроника.
23.50 «Неизвестный Наполеон».

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.35 Новости
8.15 «Нежный яд».
9.15 Пока все дома.
9.45 Жди меня.
10.30 «Новые приключения Синдбада».
13.30 Программа «Вместе».
14.20 Классная компания.
14.35 Зов джунглей.
15.00 ...До шестнадцати и старше.
15.35 Сериал «Хождение по мукам».
17.30 Банка комиксов.
18.00 Человек и закон.
18.45 «Нежный яд».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 «Чтобы помнили...»
21.40 Футбол. Кубок УЕФА. Финал. «Арсенал» (Англия) — «Галатасарай» (Турция).
23.40 Сериал «Пятница, 13-е».

РОССИЯ
7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20, 1.15 Дежурная часть.
8.40 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка».
10.05 «Санта-Барбара».
11.00 Телеспецназ.
11.25 Москва — Минск.
15.40 Мультфильм.
16.30 «Башня».
16.55 Почта РТР.
17.25 Театр + ТВ.
18.25 Клуб «Белый попугай».
19.40 «Дикий ангел».
20.40 Криминальная драма «Последний дон».
22.30 Мужчина и женщина. Лариса Васильева.
23.20 Худ. фильм «Парни из Техаса».

НТВ
5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
8.50 Мультфильм.
15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
19.55 Суд идет.
21.45 Сериал «Месть без предела».
22.45 Сегоднячко.
23.25 Сегодня в полночь.
23.50 «Антропология».

КУЛЬТУРА
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Все наоборот». Худ. фильм.
13.00 «Путешествуя по выставке». Часть 1-я.
13.45 Мультфильм.
14.05 Царская ложа.
14.45 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 «Чародей. Страна Великого Дракона».
15.35 «Беседы о русской культуре».

НА КАНАЛЕ БТ
14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильм.

МОГИЛЕВ-1
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».
8.50 «Смотри как они растут».
9.10 «Блуждающие звезды». Комедия.
16.30 «Диагноз: убийство».
17.20 Мультфильм.
17.30 «Могилевскому медицинскому училищу — 125 лет».
18.00, 20.00 «Праздник в Вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.45 «Только ты».
21.30 Астро-дайджест.
21.35 Спорт планеты.

2-Й КАНАЛ
7.00 Энергетический завтрак.
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВ на польском .
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30, 21.30 Городские новости.
18.45 «Марсианская миссия». Док. фильм.
19.10 Мультфильмы.
19.30, 20.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
21.20 Высокая мода.
21.45 Триллер «Дорога смерти».
23.10 Спорт. программа.

•• Четверг, 18 мая ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.40 Новости.
8.15 «Сегодня с вами...»
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 «На волне взаимопонимания».
10.25 Мультфильм.
11.15 «Все мои дети».Сериал.
12.00 «Наши песни».
12.30 Дом кино.
13.10 Мелодрама «Дождь в чужом городе». 1-я серия.
14.15 Видеофильм.
15.10«Таинственный мир Алекс Мак-2».
15.35 Мультфильм.
15.45 Видеокурс английского языка.
16.10 ТВ — школе.
16.45 Телебарометр.
17.10 Арсенал.
17.35 Усадьба.
18.05 Киноочерк.
18.15 Сериал «Сити». 1-я серия.
18.40 МСН.
19.15 «Премьер-парад». Юмористическая программа.
19.55 «Все мои дети». Сериал.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 И.Росселини и М.Шелл в драме «Оставленный багаж».
23.25 Крок.
23.50 Криминальная хроника.

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.05 Новости.
8.15 «Нежный яд».
9.15 Маски-шоу.
9.45 Человек и закон.
10.30 «Новые приключения Синдбада».
13.30 Программа «Вместе».
14.20 Программа «100%».
14.45 ...До шестнадцати и старше.
15.20 Сериал «Хождение по мукам». 4-я серия.
17.30 «Каламбур».
18.00 Процесс.
18.50 «Нежный яд».
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00Комедия «Семьянин».
22.35 Программа «Посмотри».
23.20 Сериал «Пятница, 13-е».

РОССИЯ
7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20, 0.25 Дежурная часть.
8.40 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка».
10.05 Санта-Барбара.
15.40 Мультфильм.
16.30 «Башня».
16.55 Диалоги о рыбалке.
17.25 «Кино +ТВ».
18.25 Сам себе режиссер.
19.40 «Дикий ангел».
20.40 Криминальная драма «Последний дон».
22.30 Наше дело.
23.30 Горячая десятка.

НТВ
5.00 Сегодня утром.
7.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00

Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бич».
10.10 «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
11.30 Глас народа.
12.30 «Среда».
12.45 Фитиль.
13.30 Сериал «Месть без предела».
14.25 «Я и моя собака».
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й. «Адвокат».
19.55 «О, счастливчик!»
21.45 Сериал «Месть без предела».
22.45 Сегоднячко.
23.25 Сегодня в полночь.
23.50 «Антропология».

КУЛЬТУРА
11.15 Архитектурная галерея.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Автопортрет неизвестного». Худ. фильм.
13.00 «Путешествуя по выставке». Часть 2-я.
13.45 Мультфильмы.
14.15 Дворцовые тайны.
14.45 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Кино — детям. «Чародей. Страна Великого Дракона».
15.35 «Беседы о русской культуре».

НА КАНАЛЕ БТ
14.25 «Могилевскому медицинскому училищу - 125 лет».
14.50 Мультфильм.

«МОГИЛЕВ-1»
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».
8.50 «Смотри как они растут».
9.10 «Мышеловка». Детектив.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 Ток-шоу «Я сама».
17.55, 20.00 «Праздник в Вашем доме».
18.45 «Могилевский музей этнографии».
19.00 «Откровенно...».
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.45 «Только ты».Телесериал.
21.35 Астро-дайджест.
21.40 «Слишком влюбленная». Комедия.

2-Й КАНАЛ
7.00 «Музыкальная программа».
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30 «Шанс».Телеигра.
19.00 Мультфильмы.
19.25 «Поздравления».
21.00 «Шанс».
21.25 Высокая мода.
21.35 Комедия «Эрик-викинг».
23.05 Спорт. программа.

•• Пятница, 19 мая ••

БТ
6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
8.10 Мультфильм.
8.40 Потребительская корзина.
9.15 ТВ — школе.
9.50 «Вас вызывает Спортландия».
11.10 «Все мои дети». 5-я серия.
11.55 «Премьер-парад».
12.20 Сделано в Беларуси.
12.35 Усадьба.
13.10 Мелодрама «Дождь в чужом городе». 2-я серия.
15.10 «Таинственный мир Алекс Мак-2».
15.35 Мультфильмы.
16.00 Регион.
16.25 «Риск-версия».
17.10 «Марсово поле».
17.30 Благотворительная акция для детей чернобыльских районов.
18.15 Сериал «Сити». 2-я серия.
18.40 МСН.
19.20 «Александр Аксенов».
19.50 «Все мои дети». 5-я серия.
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.35 Событие.
21.50 Драма «Блокпост».
23.20 Бездельник.
23.55 Криминальная хроника.
0.00 Футбол. Полуфинал Кубка РБ. «Торпедо-МАЗ» — «Белшина»(Бобруйск).

ОРТ
8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.00 Новости.
8.15 «Нежный яд».
9.15 «Каламбур».
9.45 Процесс.
10.30 «Новые приключения Синдбада».
13.30 «Вместе».
14.20 «Сказка о мертвой царевне и о семи богатырях».
14.55 КВН-2000.
17.30 Джентльмен-шоу.
18.00 «Последняя жертва». Дело 1993 года
18.30 Вкусные истории.
18.45 Поле чудес.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Коломбо в детективе «Яд от дегустатора».
22.10 Песня года.
23.15 Триллер «Кома».

РОССИЯ
7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.20,17.15, 1.55 Дежурная часть».
8.30 Тысяча и один день.
8.50 «Арена — спорт».
9.20 «Цыганка»
10.10 «Санта-Барбара».
15.35 Мультфильмы.
16.35 Акуна матата.
17.45 Гараж.
18.25 «Городок».
19.40 «Дикий ангел».
20.40, 22.30 Кинокомедия «Наш американский Боря».
23.55 Худ. фильм «Паприка».

НТВ
5.00 «Сегодня утром».
7.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 «Любовь и тайны Сансет Бича».
10.10 «Лоис и Кларк. Новые приключения супермена».
11.30 Большие родители.
12.10 Служба спасения.
12.40 «Свидетель века».
13.30 Сериал «Месть без предела».
14.25 Без рецепта.
15.35 Старый телевизор.
16.20 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.45 «Она написала убийство».
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й.
19.55 Независимое расследование.
21.45 «Женский взгляд».
22.20 Комедия Ю. Мамина «Горько!»

КУЛЬТУРА
11.00 Такие разные люди.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 «Случай с Полыниным». Худ. фильм.
13.45 Мультфильмы.
14.15 «Время музыки».
14.40 Телеэнциклопедия.
15.00 Новости.
15.10 Мультфильм.
15.25 «Беседы о русской культуре».
16.05 «Ольга Сергеевна». Телевизионная повесть.

НА КАНАЛЕ БТ
14.15 Могилевский музей этнографии».
14.30 «Откровенно...».
14.50 Мультфильм.

МОГИЛЕВ-1
6.30,7.10 «Ранехонько!»
7.00 «Навіны раніцы».
8.05 «Искушение».
8.55 «Смотри как они растут».
9.20 «Слишком влюбленная». Комедия.
16.30 «Из жизни женщин».
17.00 «За гранью возможного».
17.45 Мультфильмы.
18.00,20.10 «Праздник в Вашем доме».
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.55 «Только ты». Телесериал.
21.45 Астро-дайджест.
21.50 Рейтинг-фильм.

2- Й КАНАЛ
7.00 «Энергетический завтрак».
8.10-12.00 ТВ-6.
15.00 ТВ на польском.
18.00 «Победоносный голос верующего».
18.30, 21.30 Городские новости.
18.45 «Пляж». Телесериал.
19.30 «Поздравления».
20.15 «В гостях у бабки Агапки».
20.30 «Поздравления».
21.20 Высокая мода.
21.45 Д. Белўши в комедии « К-911».
23.15 Муз. коллекция.

•• Суббота, 20 мая ••

БТ
7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Сущность.
8.30 Усадьба.
9.00,15.00, 19.00 Новости.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 «Сегодня с вами...»
9.50 «Все нормально, мама!»
10.20 «Одиссея команды Кухто». Телеигра.
10.50 Компьютерный полигон.
11.10 Вершина мира.
11.35 Столица.
12.05 Сельчане.
12.35 Док.фильм «Цена победы».
13.00 «Тайны женского характера».
13.30 Бон тон.
14.00 МСН.
14.15 Сделано в Беларуси.
14.30 Познай себя.
15.10 «Радость каждый день».
15.40 Олимп.
16.10 Ток-шоу «Будни».
16.55 Дом кино.
17.35 «Земляки».
18.35 Из достоверных источников.
19.15 Шоу-программа чествования чемпионов Международной лиги КВН 1999 года.
20.45 Премьера песни.
21.00 Панорама.
21.50 «Христофор».
22.10 «Первая перчатка». Комедия.
23.20 Видимо-невидимо.

ОРТ
7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 «Все путешествия команды Кусто».
8.15 Ералаш.
8.25 Играй, гармонь любимая!
9.10 Смак.
9.30 Ускоренная помощь.
10.00 «С легким паром!»
10.30 Утренняя почта.
11.05 Х/ ф «Миленький ты мой».
13.00 В мире животных.
13.40 История одного шедевра.
14.10 «Горец».
15.00 Седьмое чувство.
15.40 «Эх, Семеновна!»
16.20 Детектив-шоу.
17.15 «Ералаш».
17.40 Клара Лучко в программе «Женские истории».
18.15 Комедия «Богатенький Рич».
20.00 Программа Сергея Доренко.
21.00 «Любэ» — 10 лет.
22.45 Пол Ньюмен в фильме «Хладнокровный Люк».

РОССИЯ
7.00 Худ. фильм «Последний слон».
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.45 «Сто к одному».
10.35 Сам себе режиссер.
11.05 «Друзья».
11.35 Золотой ключ.
12.00, 19.00 Вести.
12.20 Федерация.
13.10 Кинокомедии «Золотые рыбки», «Случай на фабрике № 6».
13.55 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1».
15.10 «Том и Джерри».
16.05 Планета Земля.
17.05 Моя семья. «Гражданский брак».
18.05 «Два рояля».
19.40 «Аншлаг» и К°.
20.50 Боевик «Кобра».
22.35 Триллер «От заката до рассвета - II».

НТВ
7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 «Бандитский Петербург». Фильм 2-й.
8.15 «О, счастливчик!»
9.15 «Чистосердечное признание».
9.40 «Экстремальные ситуации».
10.25 Пойми меня.
11.25 Большие деньги.
11.55 Худ. фильм «Когда деревья были большими».
13.35 «В нашу гавань заходили корабли».
14.40 «Свидетель века».
15.30 Профессия — репортер.
15.50 Без рецепта.
16.20 «Я и моя собака».
16.50 «Она написала убийство» .
18.35 «Один день».
19.05 «О, счастливчик!».
19.50 «Каменская. Стечение обстоятельств». Фильм 1-й. Часть 1-я.
21.45 Комедия «Великолепный».
23.30 Ток-шоу «Про это».

КУЛЬТУРА
9.05 «Читая Библию».
9.15 «Аистенок».
9.40 «Российский курьер».
10.20 К 70-летию Л.Харитонова.
10.35 «Сын». Худ. фильм.
12.10 Мультфильм.
12.35 Графоман.
13.00 Рассказы старого сплетника.
13.30 Новости культуры.
13.45 «Досье инспектора Лавардена». Х/ф
14.35 Живопись В.Парошина.

МОГИЛЕВ-1
15.00 «Последняя двойка». Фильм —детям.
16.10, 18.35 «Праздник в Вашем доме».
17.30 «Досье инспектора Лавардена». Х/ф.
18.15 «Среди непройденных дорог».
19.30 Телемагазин.
19.40 «Кара небесная». Комедия.
21.20 Видеодром.
21.40 «Полиция». Детектив.
23.30 Астро-дайджест.
23.35 «Ущерб». Драма.

2-Й КАНАЛ
7.00 «Энергетический завтрак».
8.00-17.00 ТНТ.
17.00, 18.30 «Поздравления».
18.00 «Благая весть с Риком Реннером».
19.30 Худ.фильм «Романтическая англичанка».
21.00 Мультфильм.
21.10 Высокая мода.
21.20 Комедия «Пришельцы».
22.50 MTV.

•• Воскресенье, 21 мая ••

БТ
7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Мультсериал «Путешествие в прошлое».
8.30 Здоровье.
9.00, 15.00 Новости.
9.15 Потребительская корзина.
9.30 Мультиклуб.
10.00 Туробъектив.
10.25 «Все нормально, мама!»
10.55 «Премьер-парад».
11.20 Арсенал.
11.45 Марсово поле.
12.05 Зорная ростань.
12.35 «На волне взаимопонимания».
13.25 «На гребне волны» . 1-я серия.
14.15 МСН.
14.30 «Сегодня с вами...»
15.10 Мини-футбол.
16.00 «Александр Аксенов».
16.25 «Наши песни».
16.55 Теленавигатор.
17.15 Банка комиксов.
17.55 Муз. фильм «Марица».
19.00 «Судьба человека».
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.45 Ток-шоу «Карамболь».
21.20 Ж.Депардье в комедии «Красотки».
22.50 Акколада.
23.20 Авто-парк.

ОРТ
7.00, 9.00, 14.00, 16.52 Новости.
7.10 Армейский магазин.
7.40 «Дисней-клуб».
8.10 Утренняя звезда.
9.10 «Непутевые заметки».
9.30 Пока все дома.
10.05 Комедия «Альф».
10.35 Здоровье.
11.05 «Потерпевшие претензий не имеют». Детектив.
13.00 Клуб путешественников.
13.40 История одного шедевра.
14.10 «Горец».
15.00 «Дисней-клуб».
15.30 «Новые приключения Винни-Пуха».
15.55 Футбол. Кубок России. Финал.
18.05 Комедия «Гудзонский ястреб».
20.00 Время.
21.00 Супербоевик «Звездные врата».
23.05 Время футбола.
23.45 «Тихий дом».
0.15 Комедия «Мой дядюшка».

РОССИЯ
7.00 Папа, мама, я — спортивная семья.
7.55 Служу Отечеству.
8.20 Устами младенца.
8.55 Доброе утро, страна.
9.30 «Аншлаг» и К°.
10.30 Городок.
11.00 Русское лото.
11.40 Мультфильмы.
12.00 Вести.
12.20 Парламентский час.
13.05 «Новая «Старая квартира».
14.00 Диалоги о животных.
14.55 Чемпионат мира по автогонкам в классе «Формула-1».
17.00 Перед «Зеркалом».
17.10 Комедия «Дьявольский заговор доктора Фу Манчу»
19.00 Зеркало.
20.00 Мелодрама «Мосты округа Мэдисон».
22.30 Фильм Мартина Скорсезе «Алиса здесь больше не живет» .
0.35 Док. фильм.

НТВ
7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.15 «Каменская. Стечение обстоятельств». Фильм 1-й. Часть 1-я.
8.15 «О, счастливчик!»
9.20 «Ключи от форта Байяр».
10.10 «Полундра».
10.40 Фитиль.
11.30 Служба спасения.
12.00 Путешествия натуралиста.
12.30 Х/ф «Впервые замужем».
14.20 «Женский взгляд»
15.25 Большие родители.
16.00 Сериал «Холодная война».
16.50 «Она написала убийство».
18.00 Итоги.
19.35 Куклы.
19.50 Детектив «Каменская. Стечение обстоятельств».
20.55 Итого.
21.15 Боевик «Разборка в Бронксе».
23.00 Худ. фильм «Круг друзей» .

КУЛЬТУРА
9.05 «Читая Библию».
9.15 «Аистенок».
9.40 «Друг Николаса Никлби — мой друг». Х/ф.
10.35 Мой цирк.
11.00 Мультфильм.
11.20 Консилиум.
11.45 М.Булгаков. «Записки юного врача».
13.00 «Мой Эрмитаж».
13.30 Новости культуры.
13.45 «Досье инспектора Лавардена». Х/ф.
14.30 Былое в лицах.

МОГИЛЕВ-1
15.00 «Могилевщина православная».
15.25 «Планета монстров». Мультсериал.
16.10 «Соловей». Фильм — детям.
17.30 «Блеф-клуб».
18.10 «Досье инспектора Лавардена». Х/ф.
19.00 Телемагазин.
19.10 «Всё в порядке». Худ. фильм.
21.10 Астро-дайджест.
21.15 «Однажды вечером». Шоу.
22.00 «Джеремая Джонсон». Вестерн.

2-Й КАНАЛ
7.00 «Энергетический завтрак».
8.00-17.00 ТНТ.
17.00,18.30 «Поздравления».
18.00 «Жизнь в слове».
19.30 «Секретные материалы».
20.20 Мультфильм.
20.35 Катастрофы
21.00 Высокая мода.
21.20 Брюс Уиллис в фильме «История о нас».
22.55 MTV.

Важкі голас у абарону дэмакратыі і сувэрэнітэту

Палата Прадстаўнікоў Кангрэсу ЗША прыняла 3-га траўня Рэзалюцыю №304, у якой рэзка зганіла парушэньні правоў чалавека ў Беларусі. ("За" рэзалюцыю прагаласавалі 409 з 435 кангрэсмэнаў, "супраць" – 2.).

Нагадаем, што праект рэзалюцыі яшчэ 13 красавіка быў падтрыманы Камітэтам па міжнародных дачыненьнях Палаты Прадстаўнікоў Кангрэсу ЗША. У Камітэт гэтую рэзалюцыю прадставіў кангрэсмэн ад дэмакратычнае партыі са штату Канэктыкут Сэм Гейдэнсан. Тады ён здолеў сабраць подпісы пад гэтым дакумэнтам у 130-ці кангрэсмэнаў.

Гэты важкі палітычны крок стаўся лягічным працягам тых

заяваў розных кіруючых структураў Амэрыкі, якія рэгулярна агучваліся на працягу ўсяго кіраваньня ў Беларусі Лукашэнкі. Разам з маючым адбыцца пераглядам статусу Беларусі ў агульнай сыстэме прэфэрэнцыяў *(прадастаўленьні перавагаў – рэд.)* прыняцьце Кангрэсам рэзалюцыі азначае зьмену палітычнага курсу ЗША ў адносінах да беларускага рэжыму ў больш жорсткі бок. Зараз на чарзе – прыняцьце дадзенай рэзалюцыі ў вышэйшай Палаце Кангрэсу – Сэнаце.

"Тыднёвік Магілёўскі" друкуе поўнасьцю гэты дакумэнт, тым самым прызнаючы разам з палітыка-грамадзкімі сіламі краіны ягоную выключную важнасьць для бліжэйшага і пэрспэктыўнага разьвіцьця сытуацыі ў Беларусі (і ня толькі ў ёй).

Сумесная Рэзалюцыя

Асуджаючы працяглыя страшэнныя парушэньні правоў чалавека ў Рэспубліцы Беларусі, адсутнасьць прагрэсу ў справе забесьпячэньня дэмакратыі й законнасьці, заклікаючы рэжым прэзыдэнта Лукашэнкі ўзяць удзел у перамовах з апазыцыяй і аднавіць канстытуцыйныя правы беларускіх грамадзянаў, заклікаючы таксама расейскія ўлады паважаць сувэрэнітэт Беларусі,

З прычыны таго, што Злучаныя Штаты сур'ёзна зацікаўленыя ў заахвочваньні дэмакратыі ў сьвеце й падтрымліваюць дэмакратычныя й эканамічныя пераўтварэньні ў Рэспубліцы Беларусі,

З прычыны таго, што ўвосень 1996г. беларускі прэзыдэнт А.Лукашэнка правёў сумнеўны рэфэрэндум, праз які была навязаная новая канстытуцыя й скасаваны парлямэнт – Вярхоўны Савет 13-га скліканьня, што быў замененьы на паслухмяную структуру,

З прычыны таго, што арганізаваны Лукашэнкам плебісцыт быў парушэньнем канстытуцыі Беларусі 1994 году, незаконным чынам працягнуўшы тэрмін ягоных паўнамоцтваў да 2001г.,

З прычыны таго, што згодна закону прэзыдэнцкія паўнамоцтвы Лукашэнкі скончыліся ў ліпені 1999г.,

З прычыны таго, што Беларусь пераўтварылася ў аўтарытарную паліцэйскую дзяржаву, дзе рэгулярна парушаюцца правы чалавека,

З прычыны застойнасьці эканамічнага разьвіцьця краіны й невыносьнасьці існаваньня яе грамадзянаў,

З прычыны таго, што ў траўні 1999г. беларуская апазыцыя кінула выклік незаконнаму працягу паўнамоцтваў Лукашэнкі, правяла альтэрнатыўныя прэзыдэнцкія выбары, на што ўлады жорстка адрэагавалі,

З прычыны таго, што лідэр апазыцыі Сямён Шарэцкі быў вымушаны пакінуць Беларусь і, баючыся за сваё жыцьцё, вымушаны знаходзіцца ў Літве,

З прычыны зьнікненьня беларускіх апазыцыйных лідэраў, у тым ліку Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага і Юрыя Захаранкі,

З прычыны таго, што беларускі рэжым перасьледуе й карае незалежныя СМІ й працягвае жорстка падаўляць свабоду слова,

З прычыны таго, што прэм'ер-міністар Міхаіл Чыгір, які ўдзельнічаў у альтэрнатыўных прэзыдэнцкіх выбарах, арганізаваных апазыцыяй у траўні 1999г., утрымліваўся пад вартай па сфабрыкаваным абвінавачваньням з красавіка па лістапад 1999г.,

З прычыны таго, што рэжым Лукашэнкі справакаваў сутыкненьні паміж міліцыяй і дэманстрантамі падчас правядзеньня Маршу Свабоды 17 кастрычніка 1999г., які пераўтварыўся ў зьбіцьцё людзей і незаконныя затрыманьні,

З прычыны таго, што сотні мірных маніфэстантаў й больш за 30 журналістаў былі арыштаваныя падчас менскага дэмакратычнага маршу 25 сакавіка 2000г., што чарговым разам прадэманстравала непавагу рэжыма Лукашэнкі да свабоды сходаў, асацыяцыяў й інфармацыі,

З прычыны таго, што рэжым Лукашэнкі адмовіўся ад удзелу ў сур'ёзным дыялёгу з апазыцыяй, выкарыстоўваючы тактыку зацягваньня часу ў супрацьвагу дыялёгу пад эгідаю Арганізацыі па Бясьпецы й Супрацоўніцтву ў Эўропе,

З прычыны таго, што сумленныя дыялёг з апазыцыяй, як і свабодныя й справядлівыя выбары ня могуць быць праведзеныя ў атмасфэры тыранства й страху, якая існуе ў Беларусі,

З прычыны таго, што 2 красавіка 1996г. прэзыдэнт РФ Б.Ельцын і прэзыдэнт Лукашэнка падпісалі пагадненьне аб стварэньні саюзнае дзяржавы Расеі й Беларусі,

З прычыны зьяўленьня ў прэсе дакладных паведамленьняў аб тым, што ўрад РФ аказваў падтрымку рэжыму Лукашэнкі ад часу падпісаньня дамовы аб фармаваньні саюзнае дзяржавы, а менавіта – у выглядзе ўрадавых крэдытаў, вызваленьня ад уплаты мытных пошлінаў, аказаньня дапамогі ў экспарце беларускае зброі, сумеснай яе вытворчасьці, а таксама зьніжэньня коштаў на энэрганосьбіты,

З прычыны зьяўленьня ў прэсе дакладных паведамленьняў аб тым, што эканамічныя субсыды РФ у Беларусь толькі ў 1996 і 1997г.г. дасягнулі па розных ацэнках ад $1,500,000,000 да $2,000,000,000., тым самым дазволіўшы рэжыму Лукашэнкі ўтрымліваць вялікі паліцэйскі апарат й кантраляваць эканоміку,

З прычыны таго, што саюзная дамова, падпісаная 8 сьнежня 1999г. паміж Беларусьсю й РФ, падрывае сувэрэнітэт Беларусі й ставіць крыж на пэрспэктывах яе дэмакратычнага разьвіцьця,

З прычыны таго, што кансультатыўны савет беларускіх апазыцыйных партыяў зьвярнуўся да ўраду РФ, Дзяржаўнай Думы й Савету Фэдэрацыі з заклікам спыніць аказаньне падтрымкі рэжыму Лукашэнкі,

З прычыны таго, што былыя старшыні Вярхоўнага Савету Беларусі Станіслаў Шушкевіч і Сямён Шарэцкі заявілі, што эканамічная падтрымка Расеі забясьпечыла выжываньне рэжыма Лукашэнкі,

З прычыны таго, што саюзная дамова паміж РФ і Беларусьсю была ратыфікаваная расейскім парлямэнтам і нелігітымным парлямэнтам Беларусі,

З прычыны таго, што саюзная дамова, заключаная паміж РФ і рэжымам Лукашэнкі, парушае гарантыі незалежнасьці, падпісаныя прэзыдэнтам Б.Ельцыным у 1994г. на сьнежанскім саміце кіраўнікоў дзяржаваў Арганізацыі па Бясьпецы й Супрацоўніцтву ў Эўропе ў Будапэшце (Вугоршчына), а таксама

З прычыны таго, што магчымае разьмяшчэньне ядзернае зброі на тэрыторыі Беларусі – бязьядзернай дзяржавы – згодна Дамовы аб нераспаўсюдзе ядзернае зброі зьяўляецца парушэньнем беларускіх абавязацельстваў,

Палата Прадстаўнікоў (сумесна з Сэнатам) пастанаўляе, –

1) зганіць страшэнныя парушэньні правоў чалавека ў Беларусі з боку рэжыма прэзыдэнта А.Лукашэнкі,

2) аднолькава асудзіць прыняцьце абвінаваўчых прысудаў па справе Андрэя Клімава, Васіля Лявонава й Уладзімера Кудзінава паводле палітычна матываваных абвінавачваньняў і запатрабаваць іхняга вызваленьня,

3) выказаць выключную заклапочанасьць фактамі зьнікненьня Віктара Ганчара, Анатоля Красоўскага й Юрыя Захаранкі, а таксама заклікаць рэжым Лукашэнкі забясьпечыць паўнавартаснае й своечасовае расьсьледаваньне вышэйзгаданых справаў,

4) заклікаць да неадкладнага правядзеньня дыялёгу паміж рэжымам Лукашэнкі й апазыцыяй, і да адбудовы ў краіне дэмакратычна абранага ўраду,

5) заклікаць рэжым Лукашэнкі да павагі й забесьпячэньня правоў беларускіх грамадзянаў, уключна з тымі сябрамі апазыцыі, хто незаконна ўтрымліваецца ў зьняволеньні ў парушэньне іх канстытуцыйных правоў, і заклікаць рэжым да павагі прынцыпаў вяршынства закона й незалежнасьці судовае ўлады,

6) заклікаць Лукашэнку правесьці законныя, свабодныя й справядлівыя парлямэнцкія выбары ў адпаведнасьці з стандартамі АБСЭ,

7) падтрымаць зварот кансультатыўнага савету апазыцыйных партыяў Беларусі да ўраду РФ, ДзяржДумы й Савету Фэдэрацыі, у якім савет настойвае на спыненьні дапамогі рэжыму Лукашэнкі,

8) заклікаць міжнародную супольнасьць падтрымаць беларускую апазыцыю, працягнуўшы сустрэчы з законна абраным парлямэнтам Беларусі,

9) падтрымаць сувэрэнітэт, незалежнасьць і тэрытарыяльную цэласнасьць Беларусі, а таксама рынкавыя пераўтварэньні ў ёй і далейшую яе інтэграцыю ў трансатлянтычную супольнасьць нацыяў,

10) заклікаць прэзыдэнта Злучаных Штатаў –

А) забясьпечыць супрацоўніцтва зь беларускімі апазыцыйнымі дзеячамі й іхную падтрымку,

Б) забясьпечыць хуткае выдаткаваньне сродкаў, неабходных для неадкладнага ўмацаваньня пазыцыяў незалежных СМІ, правоў чалавека, грамадзянскае супольнасьці, незалежных прафсаюзаў і дэмакратычнай апазыцыі Беларусі, а таксама

В) падтрымаць бесьперашкоднае паступленьне інфармацыі ў Беларусь,

11) заклікаць прэзыдэнта Злучаных Штатаў паднясьці на самым высокім узроўні пытаньне аб непрадстаўленьні расейскім урадам фінансавай дапамогі рэжыму Лукашэнкі,

12) заклікаць прэзыдэнта ЗША настаяць на тым, каб урад РФ, у адпаведнасьці з сваімі міжнароднымі абавязацельствамі, забясьпечыў павагу да сувэрэнітэту Беларусі, асабліва ўва ўмовах нелігітымнасьці рэжыма Лукашэнкі, раўно як

13) заклікаць прэзыдэнта ЗША падрыхтаваць і прадставіць у Кангрэс справаздачу:

А) аб сытуацыі з правамі чалавека, дэмакратычнымі пераўтварэньнямі, выбарамі, незалежнымі СМІ й аб кіраваньні рэжымам Лукашэнкі беларускай эканомікай,

Б) аб мерах, што прымаюцца ЗША, скіраваных на тое, каб пераканаць урад РФ спыніць падтрымку беларускага рэжыму Лукашэнкі, а таксама

В) аб статусе расейска-беларускай вайсковай інтэграцыі.

Вашынгтон, ЗША

Слова ад ініцыятара палітычнай акцыі

Перад галасаваньнем па Рэзалюцыі №304 сэнатар Гейдэнсан сказаў наступнае:

Спадар Сьпікер!

Менш чым за паўгадзіны абмеркаваньня ў гэтае залі мы здолелі пераканаць чвэрць дэпутатаў Палаты Прадстаўнікоў, каб яны сталі суаўтарамі гэтай рэзалюцыі. Калі б мы мелі больш працяглы час, то кожны сябра гэтай Палаты, безумоўна, далучыўся б да нашае ініцыятывы.

Гэтая рэзалюцыя, хутчэй за ўсё, скіраваная ня ў бок спадара Лукашэнкі, бо відавочна, што ён ня слухае ані сваіх грамадзянаў, якія перажываюць найцяжкія эканамічныя праблемы ў параўнаньні з жыхарамі былых савецкіх рэспублікаў, ані міжнародную грамадзкасьць. Ягоная краіна сёньня зьяўляецца найбольш ізаляванай краінай былога СССР. У той час, калі шмат хто з гэтых краінаў рухаецца ў бок разьвіцьця дэмакратычных інстытуцыяў і лепшага ўзроўня жыцьця для сваіх грамадзянаў, у Беларусі, на жаль, і дэмакратычныя інстытуцыі, і эканоміка працягваюць развальвацца. Беларускі народ заслугоўвае лепшае долі.

Я спадзяюся, што тыя, хто ўяўляе, колькі шкоды прычыніў Лукашэнка, далучацца да апазыцыі, каб дамагчыся пераменаў і выпрацаваць новую дэмакратычную дамову дзеля разьвіцьця грамадзянскае супольнасьці.

Мы маем спадзеў, што спадар Пуцін і расейскі ўрад зробяць уплыў на Беларусь, каб яна рухалася наперад да ўсталяваньня дэмакратычных інстытуцыяў і свабоднае эканомікі. У інтарэсах Расеі, каб яе суседка разьвівалася дэмакратычным шляхам і мела моцную эканоміку. Далейшыя паліўна-энэргетычныя субсыды Расеі ўраду Лукашэнкі відавочна пашкодзяць расейскае эканоміцы – у той час, калі толькі моцная незалежная, дэмакратычная й вольная Беларусь магла б дапамагчы расейскае эканоміцы й грамадзтву.

Мы ўсе бачылі гвалт, які зьдзяйсьняе рэжым у Менску. Рэжым спадара Лукашэнкі жорстка расправіўся з дэманстрантамі падчас Маршу Свабоды. Ён выкінуў з палітычнай сыстэмы краіны неабходны выбарчы працэс – і цяпер мы нават даведваемся, што ён, магчыма, уцягнуты ў незаконны продаж зброі ўраду Садама Хусэйна.

Спадар Сьпікер, кожны дэпутат гэтае Палаты, які паважае дэмакратыю, кожны наш хаўрусьнік у сьвеце з сумам успрымаюць той факт, што Беларусь – адзіная постсавецкая краіна з настолькі гаротным станам эканомікі, што тая развальваецца, і дэмакратыі, якой не хапае. Нягледзячы на вусныя абяцаньні, рэжым Лукашэнкі да гэтае пары не распачаў сапраўдных перамоваў з апазыцыяй. Гэта насамрэч дрэнны прыклад, і гэта не застанецца незаўважаным нашай Палатай. У справе Беларусі нашыя эўрапейскія хаўрусьнікі разам з намі займаюць апазыцыйную рэжыму Лукашэнкі пазыцыю.

Мы ня спынім гэтае барацьбы, пакуль народ Беларусі не атрымае шанец на свабоду й лепшае жыцьцё.

БЛІЗКАЯ ГІСТОРЫЯ

Быў, ёсьць і застаецца нашым сумленьнем

Афіцыйныя беларускія гісторыкі адмаўляюць існаваньне дысыдэнцкага руху на Беларусі. Яны пішуць пра пасьляваенную БССР як пра "паслухмяную" рэспубліку з слабым пачуцьцём нацыянальнай сьвядомасьці. Сапраўды, аб беларускім супраціве камуністычнай сыстэме ў сьвеце вядома куды менш, чым аб супраціве ў суседніх Польшчы, Літве, Украіне альбо Расеі. Прычына гэтага – спэцыфічная рэакцыя беларускіх камуністычных уладаў на іншадумства. Ім быў патрэбны вобраз узорнай рэспублікі, таму менскія камуністы і КГБ імкнуліся пазьбягаць арыштаў. Для барацьбы з праявамі іншадумства выкарыстоўваліся іншыя сродкі – звальненьне з працы, адміністрацыйныя спагнаньні і рознага кшталту шальмаваньне.

Міхала Кукабаку добра ведаюць на Захадзе і амаль не ведаюць на радзіме. Гэта ён – амаль што адзіны зь беларусаў – адкрыта асудзіў злачынствы савецкага рэжыму. З 16 гадоў ягонага зьняволеньня 5 прыпадаюць на Сычоўскую спэцпсыхклініку. Астатнія – на турмы Уладзімера, Віцебска, Полацка, мардоўскія лягеры.

Будучы дысыдэнт нарадзіўся ў Бабруйску ў 1936 годзе. Вельмі рана Міхал Кукабака застаўся бяз бацькі, які загінуў падчас Фінскай вайны. Успамінаючы дзіцячыя і юнацкія гады, Кукабака адзначае: "Спачатку перамаглі немцы, пасьля расейцы, мы, пэўна, спрабавалі ўцячы на Ўсход, ня здолелі, і час вайны правялі ў вёсцы пад Бабруйскам. Пасьля вайны скончыў рамесную вучэльню. Мяне накіравалі на працу ў Сібір..."

Погляды Кукабакі на ўварваньне савецкіх войскаў у Чэхаславаччыну адрозьніваліся ад афіцыйнай пазыцыі СССР. Ён не хаваў сваіх поглядаў. У ваенкамаце, куды быў выкліканы, 32-гадовы Міхал Кукабака заявіў: "Калі вы выклікалі мяне дзеля таго, каб адправіць у Чэхаславаччыну, вы гэта зрабілі дарэмна. Уваход савецкіх войскаў у гэтую краіну я лічу злачынствам. Саўдзельнічаць у злачынстве я ня буду. Калі вы мяне адправіце прымусова, я павярну аўтамат супраць вас". Тады толькі праз цуд яму ўдалося пазьбегнуць псыхушкі. Шалёнае шальмаваньне прымусіла Кукабаку пераехаць з Кіева, дзе адбываліся вышэй азначаныя падзеі, у горад Аляксандраўск Уладзімерскай вобласьці.

Першы раз Кукабака быў арыштаваны 14 красавіка 1970 года. Падставай зьявіўся ягоны ліст – адказ на артыкул ангельскага пісьменьніка Айвэра Мантэгю, які ў сваім артыкуле ў "Камсамольскай праўдзе" "выкрываў" расейскага пісьменьніка-дысыдэнта Анатоля Кузьняцова, аўтара вядомага "Баб'яга Яру". Зь лістапада 1971 па 1976 год Міхал Кукабака знаходзіўся на "лячэньні" ў Сычоўскай спэцпсыхклініцы – адной з найгоршых установаў падобнага кшталту.

Вызваліўшыся напачатку 1976 года, 1 лістапада ён быў ізноў арыштаваны, і зноў скіраваны ў спэцпсыхклініку па абвінавачваньні ў распаўсюдзе "Усеагульнай дэклярацыі правоў чалавека". Праз некалькі месяцаў аб "справе Кукабакі" загаварылі на міжнародным псыхіятрычным кангрэсе ў Лёндане. Улады вымушаныя былі вызваліць яго, каб пазьбегнуць міжнароднага скандалу.

Пасьля вызваленьня Міхал Кукабака піша эсэ "Скрадзеная Радзіма" аб русыфікатарскай палітыцы камуністаў у дачыненьні Беларусі. Эсэ прагучала ў эфіры "Нямецкай Хвалі" і было надрукаванае ў ЗША ў газэце нашых эмігрантаў "Беларус". "Скрадзеная Радзіма" выклікала вялікую дыскусію па-за межамі СССР і стала асноўнай прычынай чарговага арышту Міхала Кукабакі.

У апублікаваных нядаўна ўспамінах Кукабака піша: "На судзе ў Бабруйску, які праходзіў у чэрвені 1979 года, я меў поўнае права заявіць, што камунізм савецкага ўзору ёсьць сыстэмай поўнага задушэньня і разбурэньня асобы, а Савецкі Саюз – ня што іншае, як неабдымны канцэнтрацыйны лягер".

Міхал Кукабака вызваліўся толькі ў 1988 годзе. За гэты час яго яшчэ двойчы судзілі, кожны раз перад заканчэньнем папярэдняга тэрміну.

Сёньня Міхал Кукабака – грамадзянін Расеі, але застаецца Беларусам. Сярод былых праваабаронцаў пачуваецца дысыдэнтам. Бо застаецца, як і быў заўсёды, сумленным чалавекам. А сутнасьць разыходжаньняў зь некаторымі былымі паплечнікамі базуецца на стаўленьні да так званага нацыянальнага пытаньня. Кукабака лічыць, што "найвялікшай дабротай для жыхароў Расеі стаўся б распад гэтай вялікай імпэрыі. Пазбаўленьне расейцаў статусу народа-каланізатара – гэта ў першую чаргу дабро для самых расейцаў". Ён сьцьвярджае, што веліч народа не ў колькасьці ядзерных баегаловак, а ў дабрабыце і здольнасьці паважаць сваю й іншыя культуры. Давядзецца, відаць, доўга чакаць, пакуль у суседняй краіне большасьць грамадзтва пачне думаць таксама...

Нягледзячы на перашкоды, гістарычная праўда вяртаецца на Беларусь. Разам зь ёй вяртаюцца выкрэсьленыя з нашай памяці Асобы. Бяз нашага асэнсаваньня іх ролі ў гісторыі беларускага грамадзтва немагчыма рухацца наперад. Менавіта такой асобай зьяўляецца Міхал Кукабака.

Алесь ЧЫГІР, бабруйскі праваабаронца

ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...зь Бялынычаў

Герой Савецкага Саюзу, былы камандзір палка лётчыкаў-зьнішчальнікаў Мікалай Кітаеў сёлетняй вясною пайшоў з жыцьця. Быў ён сьціплым і душэўным чалавекам, дапамагаў людзям, не ганяўся за пасадамі ды званьнямі. Сам зьведаў у жыцьці шмат несправядлівасьцяў. Напрыканцы вайны быў прадстаўлены да другой Залатой Зоркі, аднак у паветраным баі быў зьбіты нямецкім лётчыкам, патрапіў у палон... Як вынік – замест заслужанай узнагароды (асабіста зьбіў 28 нямецкіх самалётаў) атрымаў папрокі амаль на ўсё астатняе жыцьцё.

Жыхары вуліцы Карла Маркса, на якой зараз стаіць невялічкая хатка М.Кітаева, а таксама іншыя бялынычане зьвярнуліся ў райвыканкам з калектыўным лістом, у якім заявілі аб сваім жаданьні перайменаваць вуліцу ў гонар Мікалая Трафімавіча. І – рэдкі выпадак у нашай практыцы – мясцовая ўлада падтрымала хадайніцтва. Такім чынам вуліцы Карла Маркса ў Бялынычах ужо не будзе. Шкада толькі, што дасюль не ўшанаваная памяць іншых нашых землякоў, пачынаючы ад Напалеона Орды й скончаючы 1,5 тысячамі ахвяраў камуністычнага генацыду 30-х гадоў.

Згодна зьвестках раённага аддзела статыстыкі, у параўнаньні з адпаведным мінулагоднім пэрыядам, сёлета колькасьць буйной рагатай жывёлы на калгасна-саўгасных фэрмах скарацілася на 4282 галавы, у тым ліку на 353 каровы. Вобразна кажучы, за зіму ляснулі чатыры сярэднія калгасы. Тым часам паведамляецца, што колькасьць той жа рагатай жывёлы пасьля 1 сакавіка павялічылася на 950 галоў. Але тыя "галовы" – прыплод, атрыманы ад зьнясіленых ад зімовай бяскорміцы кароў. Адпаведна – таксама ў асноўным зьнясілены, якому патрабуецца ўзмоцненае харчаваньне. Аднак прыпасы кармоў па раёну складаюць каля 30% леташняга ўзроўню, а ў разьліку на ўмоўную галаву прыпадае толькі па 0,9 цэнтнэра кармавой адзінкі (летась было 2,5).

Таму і ня дзіўна, што аб'ёмы рэалізацыі жывёлы зьнізілі 11 з 18-ці гаспадарак, вытворчасьць малака – 15.

...з Крычава

Напрыканцы красавіка Крычаўскі ліцэй наведаў старшыня Рады Магілёўскага абласнога Таварыства беларускай мовы М.Булавацкі. Ён уручыў навучэнцы ліцэя Дыяне Скачковай, якая перамагла ў другой абласной матэматычнай алімпіядзе на беларускай мове, адпаведны дыплём пераможцы і падарунак. Родам Дыяна зь вёскі Маляцічы, зь вялікай сельскай сям'і, у якой пяць дзяцей. Скарыстаўшыся візытам, М.Булавацкі папрысутнічаў на ўстаноўчым сходзе Крычаўскай суполкі ТБМ, якая ў хуткім часе, магчыма, заявіць пра сябе ўголас. Ранейшая раённая арганізацыя ТБМ у сувязі з шэрагам розных прычын спыніла сваё існаваньне некалькі год таму.

Згодна інфармацыі Крычаўскага праваабарончага цэнтру, за пэрыяд з 1 па 30 красавіка 2000 года ў гэтую ўстанову (нагадаем, што яна была створаная пры Крычаўскім грамадзкім аб'яднаньні "Кантакт-цэнтар") было зроблена 6 зваротаў, у тым ліку 1 – калектыўны. Працягваецца выданьне спэцыялізаванага праваабарончага весьніка накладам 299 асобнікаў. У красавіку гэтае выданьне было разасланае на адрас 23 грамадзкіх арганізацыяў і дзяржустановаў Беларусі. Акрамя таго, на Крычаўшчыне пасьпяхова працягваецца бясплатная грамадзкая падпіска на весьнік.

...з Мсьціслава

За тры першыя месяцы года агульная колькасьць злачынстваў, якія былі зарэгістраваныя на Мсьціслаўшчыне, узрасла на 18% у параўнаньні з адпаведным мінулагоднім пэрыядам. А колькасьць злачынстваў па лініі крымінальнага вышуку павялічылася на 35,5%. Найбольшая доля гэтых правапарушэньняў прыпадае на кватэрныя крадзяжы.

Цікавым зьўляецца і той факт, што за гэты ж пэрыяд часу ў розных грамадзкіх месцах Мсьціслава адпаведнымі органамі было "сабрана" больш за 150 чалавек, якія знаходзіліся ў нецьвярозым стане. Калі ўлічваць зусім невялікую колькасьць насельніцтва старажытнага горад, то падобны "ураджай" некаму можа падацца зайздросным.

Згодна інфармацыі Мсьціслаўскага раённага аддзела статыстыкі, за першыя два месяцы года зьнешнегандлёвы абарот раёна склаў 101,6 тысячы даляраў ЗША. У тым ліку імпарт – 96,3 тысячы даляраў, а экспарт – 5,3 тысячы.

Акрамя таго, пацьверджана ўнушальнае зьніжэньне зьнешнегандлёвага абароту адносна адпаведнага мінулагодняга пэрыяду – у памеры 216 тысяч даляраў. Такім чынам, гандляваць на Мсьціслаўшчыне сталі ў тры разы менш.

Міхась КАРПЕЧАНКА, Андрэй КУЗЬМІН

Побач дзіцячага садка

Напрыканцы красавіка Крычаў узрушыўся: рабочыя-будаўнікі адкапалі ў вялікай колькасьці чалавечыя косьці каля будынку раённай санітарнай эпідэміялягічнай станцыі (цікавае супадзеньне, ці ня так?). Пад раскапанай вуліцай Ленінскай (!) знойдзена мноства фрагмэнтаў чалавечых шкілетаў, чарапоў, асобных касьцей.

Па сведчаньнях тутэйшых і навакольных жыхароў, на пачатку 90-х гадоў на гэтым месцы пачалося будаўніцтва будынка для мясцовай канторы кінапраката. Дарэчы, тады таксама ў экскаватарны коўш траплялі касьцяныя чалавечыя парэшткі. Але ніхто на тое асаблівае ўвагі не зьвярнуў. Будаўнікі тымчасам заклалі падмурак дома, але з-за фінансовых цяжкасьцяў неўзабаве спыніліся.

Зараз пліты падмурка, якія так і засталіся ляжаць у зямлі, прадалі ўладальніку прыватнага дома, разьмешчанага непадалёк, па завулку Вузкаму. Прыватнік наняў экскаватар і распачаў выкопваньне бэтонных плітаў. І зноў на паверхню была выцягнута вялікая колькасьць касьцей.

У чым жа тут справа? А справа ў тым, што непадалёк ад гэтага месца "сучасных раскопак" шмат вякоў стаяў велічны касьцёл, за якім знаходзіліся каталіцкія могілкі. Пасьля захопу ўлады бальшавікамі касьцёл быў узарваны. На месцы могілак пабудавалі некалькі дамоў. У адным зь іх да нядаўняга часу месьціўся райкам камуністычнай партыі (якраз у ім зараз санэпідэмстанцыя), у другім – дзіцячы садок. Даволі вялікая плошча былых могілак занятая прыватнымі дамамі.

Горад, як калісьці, абмяркаваў вынікі "раскопак" і сьціхнуў. А мясцовая ўлада, таксама як дзесяць гадоў таму, не зьвярнула на гэта аніякае ўвагі.

Цікава, што тлумачаць сваім малечам бацькі, калі вядуць іх з садзіка дадому побач жудасных знаходак.

К.АНДРУСЁЎ
Фота Л.Сьвеціка

РУБРЫКА ДОКТАРА ВАСІЛЯ АЎРАМЕНКІ

Як пахне здароўе?

Вядома, што здароўе залежыць ад таго, што мы п'ем і ямо, як працуем і рухаемся, якія думкі маем у галаве, чым дыхаем. Што ж да апошняга, то разам з паветрам – чыстым альбо ня вельмі – мы ўдыхаем розныя пахі, якія таксама маюць уплыў на здароўе.

Свой пах мае і чалавечае цела, прычым у здаровым целе – здаровы пах. А ў людзей звышдасканалых, здаровых ня толькі фізычна, але і маральна, і духоўна, – мае месца поўнае зьнікненьне непрыемных пахаў й натуральны сынтэз водараў незвычайнае прыгажосьці. Падобныя зьявы фіксаваліся сучасьнікамі Францыска Асізкага, Серафіма Сароўскага, Яна Карменскага ды іншых сьвятых.

Але пахі ня толькі сьведчаць аб наяўнасьці хваробы ці аб здароўі. Яны могуць і лекаваць чалавека, і проста спрыяць яму. Напрыклад, ружа ўсяляе мужнасьць, і ружовы алей можна выкарыстоўваць як духмянасьць у дзіцячым пакоі, калі дзіця баіцца цемры ці мае іншыя страхі. Эўкаліпт – ачышчае паветра, адганяе мух, камароў, спрыяе зажыўленьню ранаў, а таму

прыносіць карысьць пасьляапэрацыйным хворым. Пах апэльсінаў й цытрынаў дапамагае зрастацца косткам і аднаўляе абмен рэчываў, а таму раю ім карыстацца тлустым людзям і хворым на цукровы дыябэт.

Міртавае дрэва ці ягоны эліксыр зьніме вашую стому, дасьць бадзёрасьць у доўгай дарозе. Гвазьдзіка (ня кветка, а прыправа) – таксама зь сямейства міртавых – узбуджае апэтыт, надае весялосьці.

Трава сушыцы, што расьце бадай у любым гародзе як пустазельле, прыносіць супакой, уціхамірвае галаўны боль, супрацьдзейнічае ўзьнікненьню эпілептычных прыпадкаў. Эфірны алей клёну таксама супакойвае, а глогу – бадзёрыць.

Водар мяты ачышчае паветра, надае глыбокі сон, таму раю пасадзіць мяту ў памяшканьні, дзе сьпяць дзеці.

А палын – добры сродак ад ангіны. Высушаныя і здробленыя кветкі трэба пагрузіць у гарачы алей і вытрымаць 10 дзён – лекаў хопіць на ўсю сям'ю. Кветкі палыну таксама зьнішчаюць грыбкі на нагах, іх можна проста насыпаць у шкарпэткі ці боты. Пах палыну, а таксама бэгоніі адлужвае і зьнішчае моль.

Бяроза, ліпа, эўкаліпт, цытрыньнік – стымулююць органы дыханьня, а таполя і бэз – яго прыгнятаюць. Работу сардэчна-сасудзістай сыстэмы паляпшае дуб, бяроза, мята цытрынавая, валяр'ян.

Усе пахі разлагаНьня кепска ўплываюць на зрок, а паляпшаюць яго водары герані, размарыну, цытрусавых. Адным словам, паха- й араматэтэрапія – вялікая й паўзабытая сфэра лекарскай справы, якая мае права на існаваньне і ў нашыя хімізаваныя ды камптарызаваныя часы. Шукайце і выбірайце "сваё пахі", тыя, што вам найбольш прыемныя і карысныя. Памятайце толькі, што як і лекі, водары павінны ўжывацца ў разумных дозах і канцэнтрацыях. Што занадта – то ня здрава.

Бывайце здаровы й прыемных вам пахаў!

Шаноўныя таты і мамы!

Калі вы хочаце, каб вашыя дзеці з наступнага навучальнага году вучыліся на беларускай мове, але ня ведаеце з чаго трэба пачаць і куды зьвяртацца, каб гэтага дамагчыся – зьвяртайцеся да нас. Разам мы вырашым усе праблемы! Для дзетак дашкольнага ўзросту мы маем намер гэтым часам арганізаваць беларускамоўнае асяродзьдзе.

Чакаем вас і вашых прапановаў! Тэлефануйце: ***32-33-24***

Магілёўскі грамадзкі Бацькоўскі камітэт

ТОЛЬКІ АДНО І ЎМЕЮЦЬ...

Бюджэту Беларусі апошнім часам наносяцца ўсё новыя ўдары. Гэтак званая "Палата прадстаўнікоў" ратыфікавала пагадненьне краінаў СНД "Аб дарожным руху" (ані Расея, ані Украіна не зрабілі гэтага). У выніку толькі Беларусь абмежавала рух аўтамабіляў з націскам звыш 21 тоны на трайную падвоеную вось аўтамабіля. І цяпер беларускую мяжу замежныя перавозчыкі імкнуцца абмінаць. Адпаведна, шматкроць скараціліся паступленьні ў нашую дзяржаўную казну.

Яшчэ адным ударам па бюджэце стала аднаўленьне Расеяй мытнага кантролю за рухам замежных тавараў, якія дастаўляюцца праз Беларусь. Паводле самых сьціплых падлікаў, краіна губляе сотні мільёнаў даляраў. А ў дадатак да гэтага ўжо ў красавіку Расея рэзка скараціла пастаўкі нафты на перапрацоўчыя заводы Беларусі, перш за ўсё на Мазырскі.

У гэтых умовах беларускі ўрад "шукае" выйсьце. Робіць гэта самым лёгкім шляхам: падвышае цэны на паліва і спажывецкія тавары.

Дзеяньні ўраду ў гэтыя дні можна праілюстраваць шмат на чым. Возьмем хаця б самае простае: курыныя яйкі. Цэны на іх апошнім часам выраслі нагэтулькі (амаль 500 рублёў за дзясятак), што сталіся недаступнымі нават для сярэдніх спажыўцоў. Яйкі не раскупляліся нават у перадвелікодныя дні, калі ў папярэднія гады на іх быў павышаны попыт.

Птушкафабрыкі затаварамыя гатовай прадукцыяй. На сёньня лішак складае 7 мільёнаў яек, якія цяжка рэалізаваць. З-за дарагоўлі не купляюць беларускія яйкі і ў Расеі. Даводзіцца для "лепшых сябраў" зьніжаць цэны й несьці страты.

Дарэчы, амаль усе беларускія харчовыя прадукты зараз неканкурэнтаздольныя ў Расеі з-за высокае цаны. Сталіся непатрэбнымі паліцэйскія кардоны, якія яшчэ ўвосень стрымлівалі прыватны альбо іншы незаконны вываз прадуктаў у Расею. Аднак ахоўнікі застаюцца на сваіх месцах, спраўна атрымліваюць заробак.

Рост цэнаў на галоўныя харчовыя прадукты апошнімі тыднямі дасягнуў такога ўзроўню, што сыры, каўбасы, рыба проста не знаходзяць спажыўцоў. І гэта ня дзіўна, бо, напрыклад, сялянскае масла каштуе зараз 1500 рублёў за кілаграм, сыравэнджаныя каўбасы ў межах 5000 рублёў, сьмятана – 369 рублёў за паўлітра. Надзвычай дорага каштуе рыба. Усе гатункі – звыш 1000 рублёў за кілаграм, а якасная рыба – 3000 рублёў і вышэй.

Ды што казаць пра гэтыя прадукты, калі чорны хлеб перавалі ў цане 100 рублёў за бохан, а "Нарачанскі" дык і наогул наблізіўся да 300 рублёў.

Трэба або зьніжаць цэны, або павышаць заробкі. Але ні на адную з гэтых мераў урад пакуль не гатовы. Ці на звыклую для сябе меру ўсё ж гатовы? Адусюль чуваць, што хутка падвысяцца кошты камунальных паслугаў...

Уладзімер КУЛАЖАНКА, прафэсар

(Паводле радыё "Свабода")

З БЛІЗКАГА ЗАМЕЖЖА

Украіна

У Вашынгтоне адбылася сустрэча ўкраінскага прэм'ер-міністра Віктара Юшчанкі зь дзяржсакратаром ЗША Мадлен Олбрайт.

Як паведаміў В.Юшчанка, "некаторыя пытаньні былі вострымі, у пляне прыватызацыйных момантаў, правядзеньня рэформаў у асобных сэктарах, у тым ліку – на энэргетычным рынку". Ён адзначыў, што ацэньвае сустрэчу аптымістычна. Быццам бы Олбрайт дала зразумець, што яна канструктыўна будзе весьці перамовы з МВФ аб прадастаўленьні Украіне далейшых крэдытаў.

Аўдыт, які правёў PricewaterhouseCoopers, пацьвердзіў, што Нацыянальны банк Украіны перадаваў МВФ завышаныя дадзеныя пра аб'ём золатавалютных рэзэрваў краіны.

Праверка таксама выявіла, што НБУ правёў шэраг апэрацыяў, пра якія МВФ нічога ня ведаў. Агульная сума сродкаў, што былі задзейнічаныя ў тайных апэрацыях, дзякуючы якім Украіна здолела ўвесьці ў зман МВФ і атрымаць ад яго крэдыты, склала $1,28 млрд. Перавышэньне памераў валютных рэзэрваў банку вагаецца паміж $391 мільёнаў у верасьні 1997 году й $713 мільёнаў у сьнежні таго ж году. Гэта амаль дакладна сьведчыць аб тым, што Украіна вымушаная будзе вяртаць фонду частку ці нават усю суму тых крэдытаў, якія былі атрыманыя ёю з дапамогай тайных банкаўскіх апэрацыяў.

Эстонія

Больш за 250 зьняволеных турмы ў Руму (што каля Таліна) правялі васьмідзённую галадоўку, патрабуючы паляпшэньня ўмоваў свайго ўтрыманьня.

Галадоўка была спыненая пасьля таго, як адміністрацыя вязьніцы пагадзілася з патрабаваньнямі галадоўшчыкаў. У хуткім часе будзе распачаты рамонт сталоўкі й лазьні, а зьняволеныя пачнуць атрымліваць больш грошай, на якія яны змогуць лепш атаварвацца ў турэмных крамах. Таксама ім будзе дазволена карыстацца міжнароднымі тэлефонамі-аўтаматамі. Акром таго, з рахункаў зьняволеных стануць адлічаць менш грошай, каб больш заставалася на момант іхняга вызваленьня.

Паводле UA Today i NEWSLINE

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».

Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.

Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ:

212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15,
Тэл./факс: 22-97-82,
E-mail: krug@user.unibel.by
Інтэрнэт: http://tydniovik.hypermart.net

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова 18. Наклад 2000 асобнікаў.